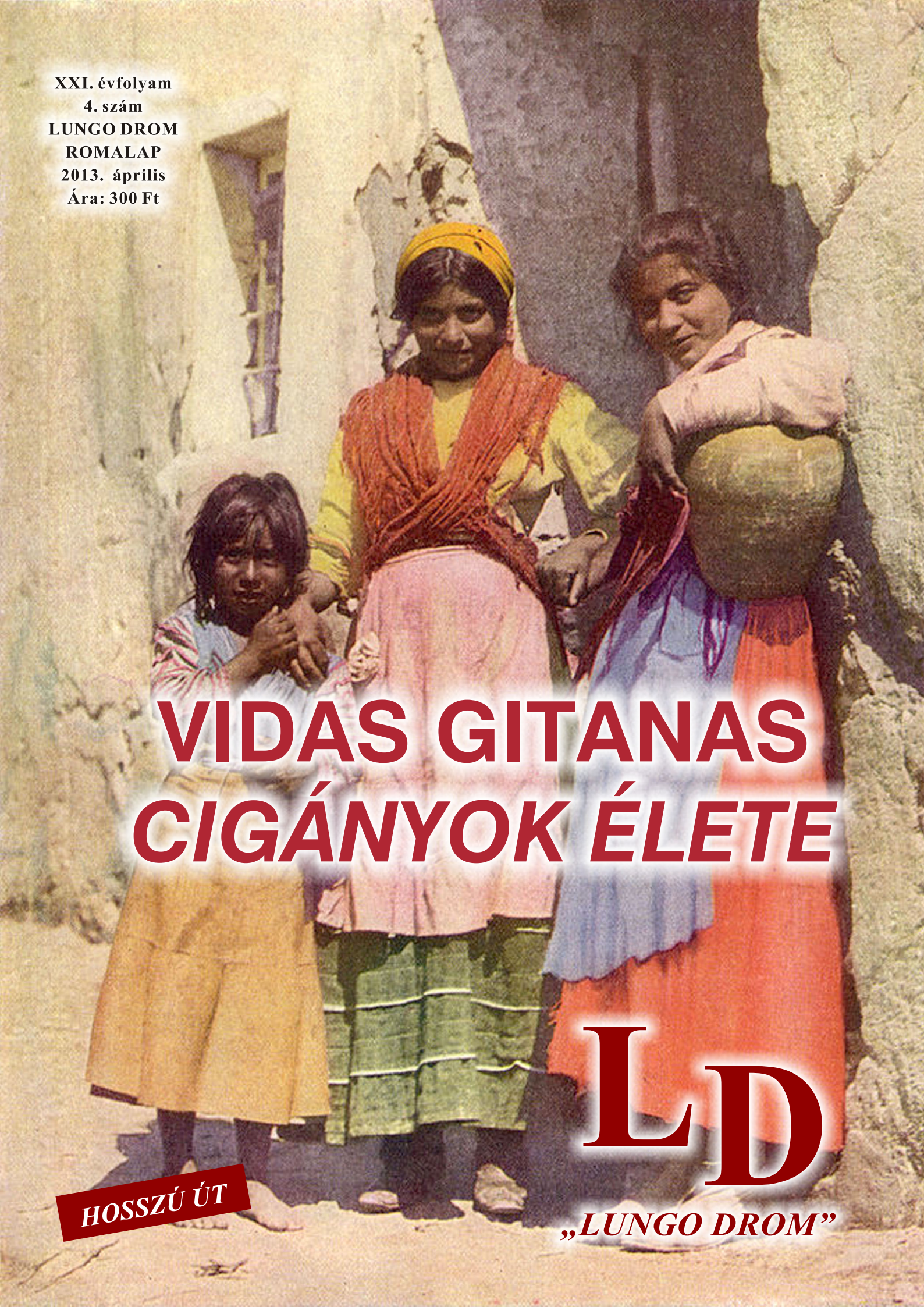


XXI. évfolyam
4. szám
LUNGO DROM
ROMALAP
2013. április
Ára: 300 Ft



VIDAS GITANAS CIGÁNYOK ÉLETE

LD

HOSSZÚ ÚT

„LUNGO DROM”



A húsvét a keresztény egyház legnagyobb ünnepe, Jézus Krisztus feltámadásának emléknapja, mozgó ünnep. Virágvasárnapal kezdődik és fehérvasárnapig tart, 40 napos böjt előzi meg. A „húsvét” elnevezés a böjtölés befejezésére, a hús újbóli magunkhoz vételére utal.

A 40 napos böjttel Jézus 40 napos sivatagi böjtjére emlékezünk. Már a nagyböjttel elkezdődnek a húsvéti előkészületek, ez alatt a 40 nap alatt lemondunk a húsról, ahogyan Jézus is lemondott az életéről az emberiségért. Ezzel méltóképpen felkészülünk Jézus feltámadása emléknapjára, a húsvétnak a megünneplésére.



A húsvét sok szálon kapcsolódik a tavasz megérkezéséhez, az újjászületéshez, a termékenységhez. Ide sorolható például a villőzés, más néven zöldágjárás népi hagyománya, amely a termékenységet segíti elő. Lényege, hogy az ággal megütögették a fiatal lányokat, így biztosítva termékenységüket.

NAGYHÉT

A húsvét előtti utolsó hét s a böjt utolsó hete a nagyhét, amely virágvasárnapal kezdődik, húsvétvasárnapig tart, s amelynek jelentősebb napjai: nagycsütörtök, nagypéntek, nagyszombat. A hét első felében az asszonyok feladata a nagytakarítás, a mosás, a meszelés volt.

Virágvasárnap a húsvét előtti vasárnap, Jézus Jeruzsálembe való bevonulásának ünnepe. Hazánkban virágvasárnap szokás a barkaszentelés. A mediterrán országokban pálmaágat szentelnek, de mivel mérsékelt éghajlaton – mint amelybe Magyarország is tartozik – nem honos a pálma, itt-hon barkát szoktak szentelni helyette. A megszentelt barkának gyógyító, rontásűző szerepet tulajdonítanak.

Nagycsütörtök az utolsó vacsora napja, ekkor elhallgatnak a harangok, amelyek a hagyomány szerint Rómába mentek, hogy Jézust gyászolják. E napon szokás a Pilátus-verés vagy -égetés, amikor a Pilátust szimbolizáló bábut megverik vagy elégetik.

Nagypénteken pedig Jézus keresztre feszítéséről emlékezünk meg, a szertartásokban a gyász játszik kiemelt szerepet a szigorú böjt mellett. Ekkor passiójátékokat tartanak, amelyek során eljátszák Jézus szenvedéstörténetét. E napon tiltott a földművelés, a kenyérsütés, a mosás, a fonás. Nagyszombat már a feltámadás jegyében zajlik. Ezen a napon feltámadási körmenetek indulnak, tűzszenelés és vízszentelés zajlik. Az új tűz gyújtása a remény jelképe. Lezárul a böjt is. Ekkor a harangok is „visz-szajönnek” Rómából, s újra megszólalnak.



ROMA LAP
Megjelenik
havonta.

Megjelenik havonta az Országos Roma Önkormányzat támogatásával. Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – Telefon: 06-56/420-110 – Fax: 06-56/514-331 – Levelezési cím: 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – e-mail: oktatiasialapitvany@gmail.com – Internetcím: www.ldromalap.hu
A lapot szerkeszti a szerkesztőbizottság. – Tervezőszerkesztő: Gudmon András

Felelős kiadó: Farkas Flórián

Címlapon: Spanyolországi cigányok (National Geographic Magazine 1917)

Nyomdai munkák: KARCAGI NYOMDA KFT.

Felelős vezetők: Márkusné Tankó Orsolya és Nagyné Tankó Tímea ügyvezető igazgatók

ISSN 1216-982X

HÚSVÉTVASÁRNAP

Ez a nap **Jézus feltámadásának emléknapja**. Húsvétvasárnap időpontját a niceai zsinat 325-ben a tavaszi napéjegyenlőséget követő holdtölte utáni első vasárnapra tette. A húsvét időpontja így március 22. és április 25. közé esik. Idén április 12–13-án volt húsvét. Jézus feltámadásának ünneplése a 8. században vált általánossá, ám már a 3. századból is maradtak fenn róla feljegyzések. Ezen a napon tilos volt főzni, mosni, seperi. Ekkor szentelték meg a húsvéti ételeket, **a sonkát, a tojást, a bárányt, a kalácsot**, s ezek elfogyasztásával kezdődött újra a hosszú böjt utáni húsos étkezés. Bizonyos területeken húsvétvasárnap hajnalán szokás volt valamilyen magaslaton megnézni a napfelkeltét, hiszen a felkelő nap a feltámadás jelképe.

HÚSVÉTHÉTFŐ

A húsvéthétfő hagyományosan a locsolkodás napja. Ez nem egyházi, hanem világi szokás. Már a 17. századból maradtak ránk írásos emlékek a locsolkodásról, amelynek alapja a víz megtisztító, megújító, termékenységarósló erejébe vetett hit. Régebben a lányokat egy vödör vízzel locsolták meg vagy megfürdették őket a patakban. Manapság – a két világháború közötti időszak óta – már csak bizonyos területeken van szokásban ez a hagyomány, víz



helyett illatos kölnikkel locsolkodnak a férfiak, fiúk. (Érdekesség, hogy a régi Csík megyében vagy a Nyírségben kedden a lányok locsolták meg a fiúkat.) Főként a kisebbek verset is mondanak, cserébe pedig általában piros tojást kapnak. Napjainkra sajnos elanyagiasodott a húsvét is, sok kisfiú a pénz reményében indul locsolkodni.

Íme egy húsvéti locsolóvers:

*Kelj fel párnádról szép ibolyavirág,
Tekints ki az ablakon, milyen szép a világ!
Megöntözlek gyorsan
a harmat friss illatával,
Teljen a talicskám sok szép
piros tojással!*

A **locsolás**, mint népszokás az eredetmagyarázat szerint onnan fakad, hogy a Jézus sírját őrző katonák az oda érkező és Jézus feltámadását fölfedező, ujjongó asszonyokat öntötték le vízzel, hogy azok lecsillapodjanak. Napjainkban egyre ritkább a húsvéti locsolkodás tradíciójának megtartása (természetesen azonban még nem merült feledésbe), sokan inkább a kirándulást választják a hétfői szabadnapon.

A húsvét előtti hetekben az ország számos területén várják az érdeklődőket színes húsvéti, hagyományőrző programokkal. A húsvéti ünnepkör a pünkösdvel zárul.

A HÚSVÉTI TOJÁS

A **tojás díszítése és ajándékozása** a húsvét ünneplésénél is korábbra tekint vissza. Már az ókori Egyiptomban is helyeztek díszes tojásokat a sírokba. Magyarországon pedig a honfoglalás előtti avar kori sírokban találtak díszített tojásokat. A tojás a termékenység, az újjászületés szimbóluma, a kereszténységben pedig a feltámadás jelképe lett. A húsvéti tojás egyházi áldásban részesítéséről a 4. századtól van tudomásunk, díszítéséről pedig a 13. századtól maradtak fenn írásos emlékek. Régen a tojás is böjti tilalom alatt állt, így az ünnepre sok összegyűlt, s ezeket a böjt után nagy mennyi-



ségben fogyasztották vagy ajándékozták az emberek. A húsvéti tojás festésének, díszítésének régi hagyománya van. A hímes tojást a lányok, asszonyok készítik, és adják át az őket meglocsoló férfiaknak, fiúknak. Úgy tartják, a húsvéti tojás festéséhez használt vörös szín Jézus vérének jelképezi.

A HÚSVÉTI NYÚL

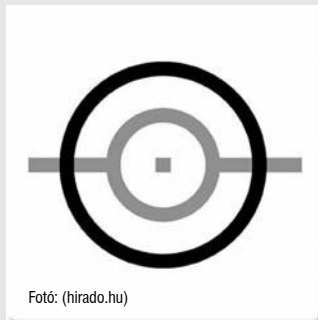
Vitatott a nyúl és a húsvét összekötésének eredete. A húsvéti nyúl figurája hazánkba Németországból került a 19. század folyamán, de kialakulásának történetét homály fedi. A hagyomány szerint a jó gyerekeket a Mágikus Nyuszi egy csokoládétojásokkal teli kosárral ajándékozza meg. Egy legenda pedig arról szól, hogy a nyúl eredetileg madár volt, de a germán Eostre vagy Ostara istennő négy lábú állattá változtatta. Innen ered a húsvéti nyúl és a tojás összekapcsolása. Mindkettő – a tojás és a nyúl is – a tavasz és a termékenység megérkezését jelképezik, és nem állnak szoros összefüggésben Jézus halálával. A nyúl szaporasága miatt vált a termékenység szimbólumává.



BEMUTATTÁK A MAGYAR KÖZRÁDIÓ ROMA MŰSORAIT EURÓPÁNAK

❖ A magyar közszolgálati rádió romáknak szóló műsorairól és a hazai roma újságírók helyzetéről is tájékozódhattak az Európai Unió, valamint az European Broadcasting Union (EBU) regionális konferenciájának résztvevői.

Április elején tartották meg a koszovói Pristinában az „A közszolgálati média és a roma közösség” című rendezvényt, csatlakozva az április 8-i nemzetközi roma naphoz. Jelen voltak a roma szervezetek, a nemzeti műsor-szolgáltatók, valamint a nemzetközi szervezetek képviselői, köztük az Európa Tanács, az EBESZ és a Délkelet-Európai Médiaszervezet (SEEMO) képviselői. A konferencia szervezőinek szándéka, hogy elő-



Fotó: (hirado.hu)

segítsék a műsorcserét a rádió- és tévécsatornák között. *Tanja Fajan*, az Európai Parlament tagja arra hívta fel a figyelmet, hogy Európában 10–12 millió roma él, ezért nem mindegy, hogy mi jelenik meg náluk a médiában.

A rendezvényen *Pásztor Zoltán*, a Kossuth Rádió intendánsa elmondta: a közszolgálati médiának feladata, hogy hiteles, pontos képet nyújtson a hazai romákról. Elmondta, hogy a rádió nem csak romáknak szóló műsoraival, a magyarországi romák megszólaltatásával, a követhető életutak, illetve követésre méltó önkormányzati és civil példák bemutatásával kíván hozzájárulni a közös gondolkodáshoz. A közösség kul-

túrájának, nyelvének megőrzése is lehet közszolgálati misszió.

Példaként hozta fel a Magyar Rádió nemzetiségi csatornáján hallható *Három szólamra* című magazin-



műsort, amelynek címe a cigányság által használt alapvetően három anyanyelvre utal. A műsor az anyanyelv ápolásán és az identitástudat erősítésén túl folyamatosan tudósítani kíván a romákat érintő valamennyi sorskérdés alakulásáról, támogatja a kulturális és gazdasági kezdeményezéseket, a hagyományőrzést és hagyományteremtést. Pásztor Zoltán arról is beszélt, hogy kevés roma újságíró dolgozik a közszolgálati rádióban, a közmédia számára az egyik fontos cél tehát a képzésük és a tehetségkutatás, valamint az is, hogy ők vezessék a cigány műsorokat, hiteles, ha ők tolmácsolják a közösségről szóló híradásokat. [...]



(MTI– 2013.04.11.)

CIGÁNYOK SPANYOLORSZÁGBAN: MEGNYÍLT A NÉPRAJZI MÚZEUM TÁRLATA

❖ A spanyolországi cigányok történetét és kultúráját mutatja be a flamencótól a cigány szimfonikusok karmesterének pálcájáig a *Vidas Gitanas* (Cigányok élete) című kiállítás, amely április elején nyílt meg Budapesten.

Kemecsi Lajos, a múzeum februártól kinevezett főigazgatója a tárlat megnyitóján kiemelte: a 21. századi korszerű múzeumok fontos feladatuknak tekintik a kisebbségek kultúrájának bemutatását. Hozzátette, hogy a Néprajzi Múzeum is a kultúrák közötti párbeszéd helyszíne szeretne lenni.

Enrique Pastor de Gana, a Spanyol Királyság budapesti nagykövete úgy fogalmazott: a kiállítás hozzájárul ahhoz, hogy Magyarországon is megismerhessék a spanyolországi cigányság életét, ezzel erősítve a spanyol és magyar kapcsolatot, a társadalmi elfogadást és a kölcsönös megismerésen alapuló tiszteletet.

Doncsev András, az Emberi Erőforrások Minisztériumának parlamenti államtitkára kiemelte: a roma kultúra ér-

tekeinek bemutatása hozzájárul az előítéletek csökkentéséhez, és erősíti a különböző közösségek kölcsönös elfo-



Fotó: (Árvai Károly.hu)

gadását. Az államtitkár elmondta, hogy a minisztérium idén csaknem 26 millió forinttal támogatja a roma kulturális értékek bemutatását.

A június 9-éig megtekinthető tárlat mintegy kétszáz fotó segítségével mutatja be, hogy a cigányok a 15. században hogyan érkeztek Spanyolországba, és miként alakult ki ro-

mantikus kép a spanyolok szemében e népcsoportról a 19. század végén, a 20. század elején.

A tárlat ideje alatt húszperces film látható arról, milyen módon befolyásolták a cigányok a spanyolországi művészetet. Szó van a tárlaton a romák vallásosságáról is.

(MTI – 2013.04.05.)

ELISMERÉST ADOTT ÁT AZ AMERIKAI NAGYKÖVET A SZÍNES GYÖNGYÖK EGYESÜLETNEK

❖ **Eleni Tsakopoulos Kounalakis** budapesti amerikai nagykövetség aktív állampolgárságért oklevéllel tüntette ki az egyesületet a fővárosban.

Ezzel ismerte el a Baranya megyei romák, különösen a roma nők körében végzett tanácsadó, támogató és segítő tevékenységét – tájékoztatta a nagykövetség az MTI-t.

A pécsi Színes Gyöngyök Egyesület 2004-ben azért jött létre, hogy segítse a roma nőket családi és társadalmi szerepük betöltésében: szociális, jogi és mentálhigiénés tanácsadással támogatják őket, segítenek nekik az érdekvédelemben és az érdekképviseletben. Azért dolgoznak, hogy a hátrányos helyzetű nők és családjaik életminőségén és foglalkoztatási helyzetén javítsanak.

2011-ben indították el Gyöngyház Anyaklubjukat, amelynek célja a Pécs keleti részében élő hátrányos helyzetű nők, anyák, családok képzése. A klub olyan ismeretek, készségek megszerzésében segít, amelyeket hatékonyan használhatnak fel közösségeikben.

Gyermek- és ifjúsági programjaik, a hátrányos helyzetű gyermekeknek szervezett tehetséggondozó műhelyek, játszótérházak és nyári táborok célja az integráció segítése, elsősorban önkéntes tevékenységgel.



Fotó: (szinesgyogyok.hu)

Az amerikai nagykövetség 2012 januárjában indította el kezdeményezését, hogy „aktív állampolgárokat” ismer el. Eleni Tsakopoulos Kounalakis szerte az országban oklevéllel ismeri el azoknak a civil szervezeteknek, vállalatoknak, intézményeknek és aktivistáknak a munkáját, akik, illetve amelyek tevékenyen járulnak hozzá közösségeik fejlesztéséhez.

(MTI – 2013.04.15.)

NEMZETKÖZI ROMANAP BÓDVALENKÉN

❖ A kultúra, a munka, az oktatás és az összefogás fontosságáról beszélt **Balog Zoltán** pénteken a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bódvalenkén, a nemzetközi romanapi rendezvényen.

Az emberi erőforrások minisztere az alig kétszáz lakosú, többségében cigányok által lakott, mérhetetlenül szegény, ám a házfalakat díszítő freskók révén Európa-szerte ismert faluban azt mondta: a zene, a tánc, a festmények összehozzák az embereket, „akár cigányok, akár nem cigány magyarok”. A nemzetközi romanap, a romák kulturális napja legyen mindig egy olyan állomás, ahol „mindannyian jól érezzük magunkat” – fogalmazott a miniszter, és megköszönte mindazok munkáját, akik azért dolgoznak, hogy a cigányok és a nem cigány magyarok békességben éljenek. [...]

Bódvalenkén magyar és több európai országból származó roma festőművészek **Pásztor Eszternek**, az Európai Műhely Kulturális és Közművelődési Társaság munkatársának ötlete alapján hatalmas képeket festettek, és a tervek szerint festenek még a házak falára. Ezzel létrejött egy olyan, az európai roma festészet kereszt-



(Fotó: Pelsdözy Csaba)

metszetét bemutató szabadtéri kiállítás, amely turistákat vonz a szlovák határhoz közeli kis településre.

A ünnephez hozzátartozott a zene és a tánc; a falu asszonyai bevezették a látogatókat a cigány konyhaművészet rejtelseibe, és a helyi kézművesek is bemutatták alkotásaikat. A bódvalenkei „Albert Hall” pedig új kiállítással jelentkezett A Heidegger-sztori: roma művészet és európai kultúra címmel.

(MTI – 2013.04.05.)

A hónap hírei • A hónap hírei

CIGÁNYKERÉK

2013. április 6-án a Roma Kultúra Világnapja alkalmából először került megrendezésre a Cigánykerék – Roma Értékek Fesztivál egész napos rendezvénye. Az érdeklődők számtalan színes és izgalmas programon vehettek részt a MOM Kulturális Központ több helyszínén.

Április 8-án ünnepeljük a cigányság kultúráját, ennek apropóján hagyományteremtő szándékkal rendezte meg a fesztivált az Emberi Erőforrások Minisztériuma.

A szervezők koncertekkel, színelőadásokkal, tánczással kedveskedtek az idelátogatóknak. A résztvevők különféle kézműves foglalkozásokon próbálhatták ki magukat, megismerkedhettek a hangszerkészítés rejtelmeivel, és megköszönhették a roma gasztronómia remekeit is. Az érdeklődők az Emberi Erőforrások Minisztériuma szervezte program színterein bepillantást nyerhettek a roma kultúra sokszínű és egyedi világába.

A MOM Parkban színházi előadással készültek a Karaván Színház művészei is. A több mint tíz éves múlta visszatekintő társulat művészi tevékenysége mellett cigány és nem cigány gyermekek számára biztosít ingyenesen egy színészképző stúdiót. A fesztiválra elhozott egyik darab egy 18 éves roma fiatalember életét mutatta be, aki vidékről a fővárosba költözik. A fiatalnak számtalan előítélettel kell szembesülnie, azonban ezt a rendezők a humor és az abszurdítás oldaláról közelítették meg. Nem arra törekedtek, hogy bűntudatot ébresszenek az emberekben, hanem arra, hogy hasonló helyzetben gondolkodásra, elgondolkodásra sarkalják őket.

A fesztiválon az érdeklődők testközelről figyelhették meg az alkotás folyamatát. *Bódi Barbara* képzőművész a közönség érdeklődő tekintete mellett készítette el legújabb alkotását. A képzőművészet kedvelői a *Balogh Tibor* roma festőművész kiállítását és helyszíni festését is megtekinthették. Az egész napos program során több híres művész képviseltette magát a zene, a színház és a tánc világából. Felleptek a Rajkó Talentum Tánc és Zeneművészeti Iskola, és a Snétberger Központ tanítványai, valamint a Roma Hungaricum művészei is. A Romani Design divatbemutatóján a látogatók a legújabb divatirányzatokkal találkozhattak, emellett a központ egy másik helyiségében a Khamaro együttes tánczásein a roma táncokkal ismerkedhettek meg az érdeklődők.



Fotó: (MTI/Beliczay László)

A gyerekeket szintén több program várta a nap folyamán. A Karaván társulat a Banya mesék nevet viselő előadással kedveskedett a kicsiknek, emellett pedig meseszíveteken, kézműves foglalkozásokon és olvasóligeteken is részt vehettek.

Azt est folyamán a fesztivált záró Gálaműsorra került sor, melyen ünnepi beszédet mondott *Balog Zoltán*, az emberi erőforrások minisztere és *Farkas Flórián*, az Országos Roma



Önkormányzat elnöke. Balog Zoltán az emberi erőforrás minisztere beszédében kifejtette, kiemelkedő fontosságú, hogy megmutassák a roma kultúra szép arcát, ne azonosítsák őket a rossz előítéletekkel és hírekkel. A miniszter úr hangsúlyozta, szükség van arra, hogy rávilágítsanak a jó dolgokra, az ilyen rendezvények segítségével azonban a kormány a hétköznapiakban is tenni kíván. Kiemelte, éppen ezért emelték be Magyarország uniós elnökségi programjába a roma felzárkózást. Kifejtette, hogy Magyarország és Európa is egyaránt érdekelt abban, hogy a tagállamokban élő cigány közösségek képesek legyenek a szülőföldjükön boldogulni. Balog Zoltán beszédében kitért a kormány különféle ez irányú intézkedéseire is, külön kifejtette, hogy elsőként készítették el a nemzeti felzárkóztatási stratégiát, valamint megállapodást kötöttek az Országos Roma Önkormányzattal is. Hangsúlyozta, a cigányoknak el kell azt hinniük, hogy ők is államalkotó tényezők, a romaintegráció pedig mindannyiunk közös érdeke.

Farkas Flórián, az Országos Roma Önkormányzat elnöke beszédében elmondta, hogy 2013 a cigányság sikerévé, hiszen a kormánnyal kötött közös keretmegállapodás és a közös vállalások ebben az évben hozzák meg várt eredményeiket. Beszédében kitért arra is, hogy a magyarországi cigányság kultúrája a legelfogadottabb egész Európában, a legnagyobb ön- és társadalomszervező erővel bír, azonban a legna-



gyobb előítélet is a cigányságot sújtja. Kifejtette, ezért is fontos mindannyiunk számára a fesztivál megrendezése. Hozzátette: nincs olyan nemzet – beleértve a cigányságot is – mely élni tudna anélkül, hogy a kultúráját gondozza és továbbadja.

A Gálaműsoron több neves művész tette tiszteletét. Fellépett *Dersch Mihály, Lukács Miklós, Ifj. Balázs János és Kállai Ernő* zeneművészek. A két junior Prima Primissima díjas zenész ifjabb Balázs János és Kállai Ernő előadásában a *Cigánytáncok* című művet hallhatták a gálán résztvevők. A Romano Glaszo, Sánta Gergő és Bíró Anna, valamint a Honvéd Táncszínház táncosai közös produkciójukkal szórakoztatta a közönséget.

A rendezvény hagyományteremtő szándékkal, a cigányság kultúrájának ünneplése végett jött létre, céljuk, hogy egy ilyen fesztivál segítségével megismerjük e kultúra különleges és sokszínű arcait.

~~~~~

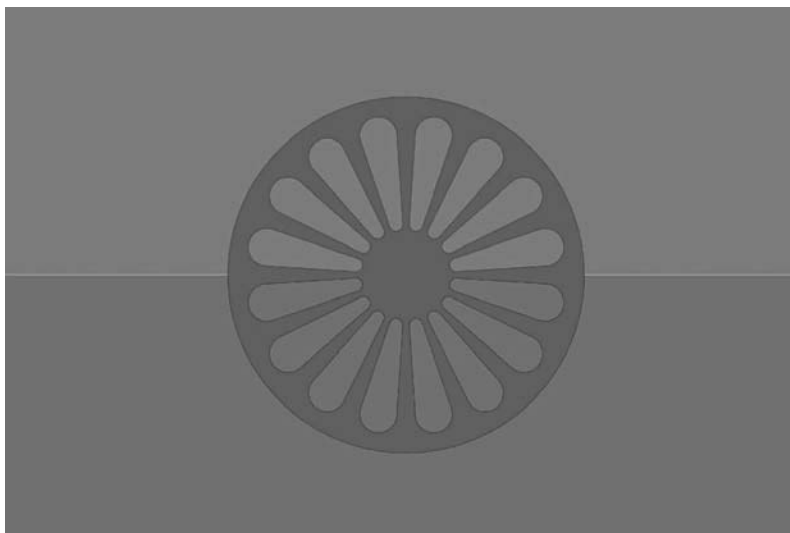
# A Roma Kultúra Világnapja

A roma kultúra világnapját minden év április 8-án rendezik meg immáron több mint két évtizede. Ezt a napot az ENSZ nyilvánította világnappá az 1971-ben megrendezett első roma kongresszus tiszteletére. Abban az évben április 8-án először ült össze Londonban a Roma Világkongresszus, ahová mintegy 23 országból érkeztek cigány származású küldöttek, hogy képviseljék nemzetüket. Elhatározták, hogy a jövőben közösen lépnek majd fel a nemzetközi közéletben, valamint folyamatos együttműködésükről is biztosították egymást.

Ezen a kongresszuson született döntés a cigányság nemzeti jelképeivel kapcsolatban: elfogadták a zászlójukat, himnuszukat, valamint az „*Opre Roma!*” vagyis „*Fel cigányok!*” jelmondatot is.

A cigány zászló megalkotására először az 1930-as években mutatkozott meg az igény. Ennek hatására pedig 1933-ban egy bukaresti nemzetközi roma kongresszuson elfogadtak egy egyszerű zászlót, mely egy kék, illetve egy zöld sávból állt. Ez akkoriban nem terjedhetett el, a zászló pedig évtizedekre feledésbe merült. Az 1971-es I. Roma Kongresszuson azonban megalkották a nemzetközi cigány-

ság zászlaját, alapul véve az 1933-ban elfogadott kék-zöld sávokat, s kiegészítették azt az összetett szimbolikával rendelkező vörös kerékkel. A roma zászló e formája gyorsan elterjedt a világ cigány közösségeiben, és közismertté vált a nem roma emberek körében is. Ez a zászló bár egyszerű elemek alkotják, mégis összetett jelentéstartalommal bír, jelképei egyszerre utalnak a folyamatos változásra és mozgásra, illetve az élet örök törvényszerűségeire is.



A zászlón megjelenő kék sáv egyszerre jelképezi az eget, annak fizikai és átvitt valójában. Szimbolizálja a végtelenséget és lehetőségeket, valamint az általa közvetített szabadságot is. A fizikai jelentésén túl, spirituális szem-

pontból utal a túlvilágra, a mennyországra, a muzulmánoknak Allahra, a keresztényeknek pedig Istenre.

A másik felén egy zöld sáv húzódik, mely a földet jelképezi, ebből vonatkoztathatunk természet zöldjére: a legelőkre, és a különféle növényekre. Egyszerre szimbolizálja a cigányság természetszeretetét és természet-közi életmódját, és utal a végtelen égkéssel szemben álló földi kötöttségekre, és konkrét adottságokra is. A zöld színnek

a vallás szempontjából is fontos szerepe van, hiszen a kereszténységben a remény színe, míg az iszlám vallásban, a próféta színe, mely megmutatja az utat Allahoz az égbe.

A zászlón megjelenő harmadik jelkép a vörös kerék, vagy csakra összetett szimbólum rendszerrel bír. A kerék egyrészt utal az elfogadott őshaza India zászlá-

jára, ahol – a cigány zászlóban is látható – kerék, vagy csakra a „drahma”, vagyis törvény szimbóluma. A dragma Indiában, valamint a hindu vallásban kozmikus törvényszerűségekkel bír. Egyszerre szimbolizálja a földi igaz-



ságszolgáltatást, és a társadalmi igazságosságot, valamint a „lét örök törvényét” nem csak tudományos, hanem vallási értelemben is. Maga a kerék szimbólum fontos jelentést kap a cigány zászló esetében. Utal a romák vándorló életmódjára, utazására, valamint jelképezi a cigányságnál gyakran jelentkező migrációt.

A kerék formája és színe is fontos jelentéstartalommal bír, hiszen a kerékforma vörös színével jelképezi a lenyugvó és felkelő napot, mely az idő ciklikusságát és a folyamatos újjászülés lehetőségét szimbolizálja.

A vörös szín, szintén kiemelkedő jelentéssel bír, hiszen mint a vér színe kettős jelképként jelenik meg a cigány zászlóban. Egyfelől jelképezi a testünket éltető folyadékot, mely az élet jelképe, másfelől pedig, mint „kiontott vér” a történelem ártatlan áldozatait szimbolizálja.

Az I. Roma Világkongresszuson a zászló mellett elfogadták a nemzetközi cigányság jelmondatát is. Az „Opre Roma” vagyis „Fel, romák!” mondat a roma nemzettudat ébredésének szellemében született.

Az 1971. április 8-a és 12-e között megrendezett I. Roma Világkongresszuson a 23 országból érkezett küldöttek sora a zászlón, a himnuszon és a jelmondaton kívül több fontos döntést hozott.

- 1.§. Meghatározták, hogy a különböző népcsoportokhoz tartozó cigány emberek kölcsönösen elfogadják egymást testvérként, és egy nemzet tagjainak tekintik magukat.
- 2.§. A világon élő különféle elnevezésű cigány népcsoportok közös elnevezésének, nemzetük hivatalos nevének a roma (jelentése: cigány emberek) kifejezést választották meg.

3.§. Elfogadták nemzeti jelképeiket, a jelmondatukat, zászlajukat és a himnuszukat is.

4.§. Megfogalmazódott, hogy szükség van a cigány (romani) nyelv egységességére, ideiglenesen a lovari dialektust fogadták el hivatalosnak.

5.§. Elfogadtak egy ideiglenes roma ábécét, és célul tűzték ki, hogy kialakítják a romani írás végleges formáját, melyet általánosan lehet majd alkalmazni.

Ezen a kongresszuson öt bizottságot hoztak létre, melyek a több évenként megrendezésre kerülő kongresszusok közötti szünetben is folyamatosan tevékenykedtek. A következő bizottságokat alakították ki: gazdasági bizottság, nyelvi bizottság, kulturális

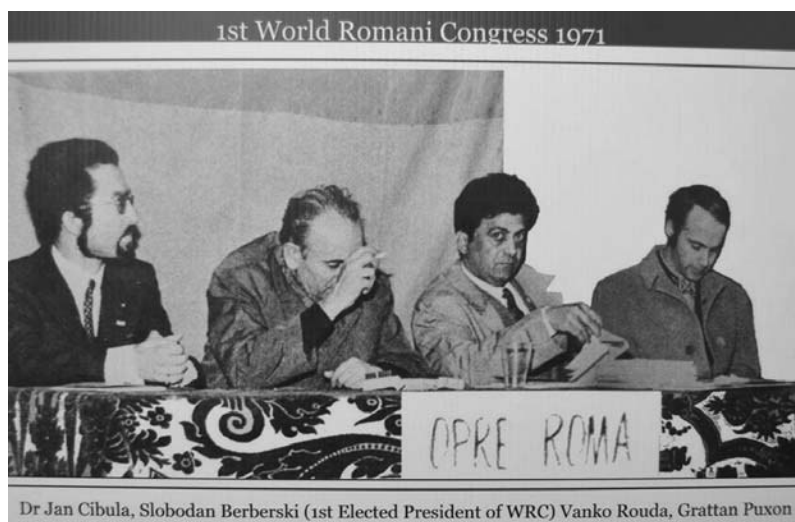
Világkongresszuson született egyértelmű állásfoglalás, melyben elismerték a cigányság indiai származását, illetve Indiát őshazának. Ezen a kongresszuson a származási kérdések mellett, gyakorlati döntések születtek a porajmos bizottság jóvoltából a háború áldozatainak kártérítésének ügyében. A következő kongresszusokon roma enciklopédia összeállítását tűzték ki célul, illetve különböző szociális problémák megoldását tartották szem előtt.

Az első kongresszus megrendezése iránti tiszteletből létrehozott világnapon Európában és a világ más országaiban is számtalan helyen rendeznek ünnepségeket és programokat kiállva az egyenjogúság, az emberiség valamint a kulturális sokszínűség értékei mellett. Érdekesség az ünnepségekben, hogy ebből az alkalmából a világ

roma közösségei egy az ősi Indiában és a Balkánon élő népszokást éllesztettek fel és vettek át. Ilyenkor közösen egy közelben lévő folyó, vagy patak mellé zárandokolnak, ahol énekszó és zene mellett, virágot, virágszirmokat, koszorúkat és apró úszó mécseseket bocsátanak vízre.

Magyarországon évenként április 8-án a cigány szervezetek kulturális programokkal emlékeznek meg a Roma

Kulturális Világnapról. Kiállításokat, folklórműsorokat és ünnepségeket rendeznek, emlékhelyeken koszorúznak. Érdekesség, hogy kizárólag Magyarországon az április 8-i hivatalos ünnepnap mellett elterjedt a március 19-i dátum is, melyet a cigányság világnapjaként tartanak számon. A március 19-i ünnepnap eredete egy tavaszköszöntő ünnephez kapcsolódik, hiszen ezen a napon hagyták el a romák téli szálláshelyüket, és indultak tovább vándorolni. Magyarországon ezen a napon is – csakúgy, mint az ENSZ által elismert április 8-i nemzetközi ünnepen – több helyen szerveznek programokat és különböző rendezvényeket ennek alkalmából, és nevezik e napot, ha nem is hivatalosan a cigányság világnapjának.



bizottság, szociális és a porajmos bizottság (a háború áldozatainak kárpótlása és a bűnösök ügyeinek kivizsgálása).

A későbbi roma kongresszusok alkalmával is, minden esetben fontos döntések születtek. A II. Roma Világkongresszuson alakult meg a Nemzetközi Roma Szövetség (IRU – International Romani Union), mely feladata az lett, hogy a Világkongresszust, valamint ez által a teljes cigányságot képviselje a különböző nemzetközi szervezetekben, mint például az ENSZ-ben, vagy éppen az UNESCO-ban. Az IRU-t ez előbb említett szervezeteken kívül elismeri a Vatikán, valamint az Egyházak Világszervezete is. A Németországban megrendezett III. Roma

## A MAGYAR PÜNKÖSDI EGYHÁZ ORSZÁGOS CIGÁNYMISSZIÓ KÖZLEMÉNYE

# Társadalmi összefogást a Roma Kultúra Világnapján!

Április 8-át az ENSZ a Roma Kultúra Világnapjává nyilvánította. Mindennap, de ezen a napon hangsúlyosan kötelességünk megadni a cigányságnak azt a tiszteletet, amely a minden embernek járó méltóságot jelenti.

A Roma Integráció Évtizedében, 2013. április 8-án, a Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymisszió újból kifejezi hozzájárulási szándékát a cigányság és a társadalom többi része közötti szakadék csökkentéséhez, megszüntetéséhez.

Társadalmunk egyénekből tevődik össze, ez is egy test, amelynek sok tagja van. És bár vannak különbségek az egy testen belül, fel kell ismernünk, hogy különbségeink ellenére szükségünk van egymásra.

Évszázadokon keresztül napjainkig, a cigányoknak annyi megaláztatásban, nyomorban volt részük, amely hatal-

mas feszültséget halmozott fel bennük. Meg kell értenünk, hogy a cigányság életét leginkább a szegénység és az előítéletesség bélyegzi meg, és ez nehezíti felzárkózásukat.

A többség, azaz a mi feladatunk szeretettel befogadni az elnyomottakat, értékeikre igényt tartani, annak érdekében, hogy közösen hasznos tagjaivá váljunk a társadalomnak. Fogjunk hát össze a társadalmi kirekesztés ellen!

*Nagyon igaz ebben az esetben is a jézusi mondás:*

*„Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük.”*

2013. április 08.

~ ~ ~ ~ ~

## Az Országos Roma Önkormányzat KÖZLEMÉNYE

**Az Országos Roma Önkormányzat csatlakozik a pécsi roma nemzetiségi önkormányzat kezdeményezéséhez, a Páva Zsolt pécsi polgármester lányát megtámadó bűnöző előkerítését célzó akcióhoz. A pécsiek felajánlott százezer forintos nyomravezetői jutalmához pedig újabb százezer forintot kínál fel annak érdekében, hogy a brutális támadó mihamarabb rendőrkézre kerüljön.**

Az ORÖ a mai nap folyamán levélben kéri képviselőit, hogy mindent tegyenek meg annak érdekében, hogy a körözött 23 éves **Ny. Zsolt** feltételezett erőszaktevő sehol ne érezze magát biztonságban az országban, s a közel 5000 képviselője személyes ügyként kezelje a bűnöző kézre kerítését.

A magyarországi roma társadalom az egész magyar társadalommal együtt össze kell, fogjon annak érdekében, hogy a gyermekeinket, lányainkat meg-

gyalázók, és a társadalmi békét örökösen megzavaró erőszakoskodókat mihamarabb rács mögé juttassa.

Az ORÖ ezúton jobbulást és erőt kíván az erőszakot elszenvedőnek és családjának.

A hazai cigányságot pedig arra szólítja fel, hogy segítsen a körözött NY. Zsolt kézre kerítésében!

Budapest, 2013. április 8.



# „AZ ÉN ÁLMOM”

## Személyiség fejlesztés roma nőknek

Személyiségfejlesztő foglalkozásokat és tréningeket szervezett a Színes Gyöngyök Egyesület roma nők számára. Az OSI támogatásával megvalósult program célja az volt, hogy Baranya megye legkisebb településein (főként sádsi, sellyei, siklósi, szigetvári kistérségek) élő cigány származású nőknek segítséget nyújthassanak képzések formájában.

A program során 25 roma nő kapott lehetőséget arra, hogy e képzésekkel felkészítsék őket a munkaerőpiacra való visszatérésre, a közéletben való szerepvállalásra, illetve arra is, hogy képessé váljanak saját közösségük érdekeinek képviselésére. Az oktatók mellett a résztvevőket három roma mentor is segítette a projektben.

A program első képzését 2013. január 21-én tartották, melyen elsősorban az ismerkedés és a csapatépítés volt a főszerep. A projekt első képzésén került sor a mentorválasztásra is.



A második képzésre februárban került sor. Ezen alkalmon *Dékány Alexandra* ügyvéd, a civil szervezetek létrehozásáról, *Gyurok János* szociológus pedig a kisebbségi törvényről tartott előadást a résztvevőknek.

A képzés harmadik alkalmán *Székely Éva* külső tanácsadó előadásán a vezetői kompetencia fejlesztéséről tájékozódhattak, a negyedik képzésen pedig *Kalányos Margit* roma referens tartott a későbbiekben is hasznosítható munkaerő-piaci tréninget a résztvevőknek.



A képzés további alkalmain kommunikációs és személyiségfejlesztő tréningen vehettek részt a programba bekerültek, illetve az információszerzés széles skálájú lehetőségeivel is megismerkedhettek. A programba olyan képzési nap is bekerülhetett, melyen a résztvevők különféle pályázati lehetőségekről is tájékoztatást kaptak az oktatóktól.

A program zárásaként a Színes Gyöngyök Egyesület konferenciát rendezett, melyen értékelte a projekt eredményeit.

## Roma foglalkoztatási program indult Tatán

A TÁMOP 1.1.2. program keretében roma foglalkoztatási program indult Tatán. A város mintegy 20 fő részére biztosított hulladékválogató-és feldolgozó alapszintű képzéssel egybekötött támogatott foglalkoztatást, minimum 16 hónap időtartamban. A program célja a foglalkoztatás mellett a városi illegális hulladékgyűjtő

telepek felszámolása, valamint a természet értékeinek megőrzése.

A komplex program Tata Város Önkormányzatának, Cigány Kisebbségi Önkormányzatának, a Tatai Városgazda Kft.-nek és a megyei munkaügyi központ összefogásával jöhetett létre.



A Tatai Munkaügyi Kirendeltség vezetője, *Vámosiné Illés Márta* a programot több szempontból is igen előnyösnek látja. Elmondása alapján a programba olyan embereket sikerült bevonniuk, akiknek 90%-a alacsony iskolai végzettséggel rendelkező álláskereső közé tartoztak, sőt családi és szociális helyzetük miatt a halmozottan hátrányos helyzetű ügyfelek kategóriájába sorolhatóak voltak.

A képzés során a résztvevők piacképes szakképesítést szerezhettek, hiszen a hazai, valamint a nemzetközi környezetben is a hulladékgazdálkodás a környezetvédelmi stratégia kiemelt alkotóeleme. Sőt e szakma a jövőben akár hiányszakmaként is megjelenhet.

A tanfolyamot sikeresen elvégzők, már másnap munkaviszonyt létesíthetnek, munkájukkal pedig szakszerűen és környezettudatosan tudják városuk rendben tartását segíteni. A munkaviszonyukkal járó jövedelem segítségével pedig családjuk létbiztonságát is megteremthetik.

## Az Ős-Dráva Program

Az Ős-Dráva program nagyon fontos téma, kiemelten fontos ügy a kormány számára – fogalmazott *Orbán Viktor* a Baranya megyei Képesen áprilisban megtartott kihelyezett kormányülés kezdetén. Kiemelte, a kormány tevékenysége értékmérőjének tartja, hogy hogyan és miben tud segíteni, mit tud kezdeni a legnehezebb helyzetben lévő területekkel és térségekkel. Ezért az Ős-Dráva programra tesztként tekintenek, hiszen ebből kiderül, hogy képesek-e az ezen területeken élők számára pozitív jövőképet adni.



Az Ormánság, ahol mindezt kamatoztatják majd egy nagy múltra visszatekintő, és gazdag hagyománykörrel rendelkező térség, amely helyzete az idők során megromlott. Ebben a térségben magas a cigány lakosság aránya, elkesztően nagy a munkanélküliség, az emberek pedig nem rendelkeznek megfelelő képesítéssel sem. Ahogy a miniszterelnök fogalmaz: elesett térségről beszélhetünk.

Orbán Viktor elmondta, már a kampány során dolgoztak a programon *Tiffán Zsolt*tal. Hozzátette, az Ős-Dráva úgy hangzik, akár egy zöld program, azonban ez nem egy környezetvédelmi program, hanem egy **térségfelzárkóztatási akció**. A program részei többek között a **munkahelyteremtés, a vízkormányzás, valamint a mezőgazdaság**. Kiemelte, ha ez a program sikeres lesz, az nem csak a program, hanem a kormány, sőt az ország sikerét is jelenti.

Tiffán Zsolt kormánybiztos kiemelte, látja, hogy a térségben a munkakedv jelen van, a megye mégse tartozik a fejlett területek közé. A kormánybiztos beszédében elmondta, a

Baranya megyében elindított kormányprogramok egy olyan társadalom létrejöttét szorgalmazzák, melynek alapja a munka. Kiemelte az ipari, valamint a mezőgazdasági termelést beindítva lehet és kell is javítani az emberek helyzetén.

Az Ős-Dráva program *Túrós László* erdész érdeme, melyet 2007-re dolgozott ki teljesen, azonban 2010-ig senki sem foglalkozott vele érdemlegesen. A programban mintegy **43 települést vonnak majd be, négy kistérséget, illetve mintegy 45 ezer hektár földterületet érint.** A program során egy **vízkormányzási rendszer kialakítására lesz lehetőség.** Ennek révén a jövőben **ŐS-DRÁVA PROGRAM, valamint a belvizet is képesek lesznek elvezetni.** Tiffán Zsolt kiemelte, a térség fontos értéke a víz, a programban pedig erre szeretnének építeni. A program célja, hogy a helybéli emberek újból azokat az ősi foglalkozásokat űzhessék, amely régen itt annyira jellemző volt. A programban a háztáji gazdálkodás, illetve az állattenyésztés felélesztése is fontos szerepet kap ez által.

A program mintegy 25 milliárd forintból valósulhat meg, célja pedig az lesz, hogy egy olyan vízkormányozási rendszert alakítsanak ki, amely révén **visszaállíthatják a folyó eredeti állapotát. Így az öntözés, a mezőgazdaság (növénytermesztés, állattenyésztés), a turizmus, a feldolgozóipar növelése révén, komoly eredményeket mutat majd meg a foglalkoztatottság növekedésében.**

Az Ős-Dráva programban e mellett szerepel egy a Dráván átívelő híd megépítése is, melyhez a horvátok segítségével is szükség lesz. Ennek érdekében a miniszterelnök úr felkérte *Martonyi Jánost*, érdeklődjön a horvát fél szándékáról ebben a kérdésben.

A térségben a munkanélküliek aránya nagy, azonban a START programnak köszönhetően **kifejezetten Ős-Dráva programban mintegy 420 főnek tudnak majd munkát adni.** Tiffán Zsolt kiemelte a térségben élő roma lakosság hajlandó dolgozni, ha megteremtik a munka feltételeit. Kiemelte, ezek az emberek vissza fognak térni a munka világába.

Ebben a területfejlesztési koncepcióban az infrastrukturális részletek is kiemelt szerepet kaptak. Szó esett a térséget átszelő autópálya meghosszabbításáról, valamint az autók felújításáról is.





# Roma Táncház és Hangszerbemutató A Zagyva Bandával

2013.05.05. 17:00

Helyszín: Jászfényszaru, Községi Ház

info: [iglice36@gmail.com](mailto:iglice36@gmail.com)



MAGYAROSZÁG MEGÚJUL



A projekt az Európai Unió támogatásával az  
Európai Regionális Fejlesztési Alap társfi-  
nanszírozásával valósul meg.



SZÉCHENYI TERV

A Menedék Civil Szövetség és a Baranya Megyei Család,  
Esélyteremtési és Önkéntes Ház bemutatja:

# Gyóni Ársi Forgatag

Sokszínűség és az esélyegyenlőség nevében

2013. május 25. 13:00-22:00

ZION park (Zsoltay Vilmos út 109.)



## 13:00-tól felvonulás

táncosokkal,  
zsonglőrökkel,  
óriásbábokkal

## Műhelyek

- Javítsd magad!
- Cserebere piac
- Újrahasznosított játékok készítése

## Játékok

- Óriástársasok
- Outdoor mini kalandpark
- Társasjátékok

## Állandó programok

- Growler of ZION és barátai a lemezjátszóknál
- főzőverseny sztárvendégekkel (Czimerman Csaba - Punnany Massif; Varga Ádám - 30Y)
- sütiparádé
- az Élmény Kommandó mobil megfestése
- Pécsi Extrém Sport Egyesület bemutatói, játécai és további sportbemutatók
- A Miért Ne?! Csoport gondozásában: Örömszene, Jamsarok, hangszerkészítés hulladékból és természetes alapanyagokból

## Szabadtéri játékok

- sok sport (ping-pong, tollaslabda, kötélhúzás)
- kincskeresés
- Lego sarok

## 14:30-19:00 Hétpróba az Esélykikötőben:

Civil szervezetek kitelepülése és játszóháza az emberi jogok, az esélyteremtés, a környezetvédelem, az önkéntesség területéről

Koncertek 19:00-tól: EOSIN GHETTO,  
BLACK HOURGLASS és LAZY MONKEES!  
**A rendezvény ingyenes!**  
**Szeretettel várunk mindenkit!**

Bővebb info:

[www.menedekpecs.hu](http://www.menedekpecs.hu)

[www.facebook.com/MenedekPecs](https://www.facebook.com/MenedekPecs)

A Menedék csapata



Partnereink:







**2013. MÁJUS 16 -19.**

**ÖRÖKMOZGÓ**

**FILMEK**

**ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI PROGRAMOK**

**KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉSEK**

**WORKSHOPOK**

**SZERETETTEL MEGHÍVJUK A FESZTIVÁL**

**ÜNNEPÉLYES MEGNYITÓJÁRA  
az Örökmozgó Filmmúzeumba  
MÁJUS 16 -án**

**18:00**

**A rendezvényt megnyitja a fesztivál védnöke,  
Sopsits Árpád filmrendező**

**Oláh Zoltán kiállítása  
Romano Glaszo koncert  
Gáspár Károly – jazz  
Páll Zsolt – színész  
Tabányi Erika – ének  
Kamarazenei koncert  
Madách Musical Tánciskola  
Kökény Attila  
Radics Gigi  
Műsorvezető: Daróczi Tímea**

**20:00 Boom Boom  
Indiai dokumentumfilm, 25'**

**Örökmozgó Filmmúzeum (VII. Erzsébet körút 39.)**

**nka**  
Nemzeti Kulturális Alap



**MaNDA**  
Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet



**Nemzeti Együttműködési Alap**



**ETYEKI KÚRIA**  
— HUNGARY —

# Az ördög szekrénye

**Cigánymesék alapján, családi előadás 8 éves kortól**

A Nemzeti Színház, a Comédie de Caen-Centre  
Dramatique National de Normandie  
és a Francia Intézet közös produkciója  
Helyszín:

Nemzeti Színház, Gobbi Hilda színpad  
Premier: 2013. május 4. 19 óra

**Időpontok:**

2013. május 04–05–06.

2013. május 11–12.

2013. május 23.

**Szinopszis:**

Egy falusi ház szobája, amely egyszerre konyha, nappali és hálószoba. Itt játszódik *Az ördög szekrénye*. Ez a tér azonban a mese folyamán kitágul, és hol fogadóvá válik, hol erdő széli, faluvégi tájjá, hol bírósági tárgyalóteremmé, ahová ép-

pen a mesélő, a szereplők és a teremítő képzelet visz minket.

A különleges hangulatú és izzású meséket áthatja egy csodálatos és sokszor mágikus világ, szóljon a mese becsületről, hármass útról, a szegény cigányfiú és a gazdag királylány szerelméről, a sárkány elleni viadalról, az irigységről, a találmányokról, az ördögről vagy éppen a fekete tyúk testébe zárt világszép cigánylányról. Egy olyan világ tárul elénk, amely telis-tele van varázslattal és humorral, fájdalommal és reménnyel. *Az ördög szekrénye* magyar cigánymesék alapján íródott, melyet nyolc éves kortól ajánlunk a gyerekeknek és szüleiknek.



## Romakép Műhely Filmklub

Budapest, 2013. február 13. – 2013. május 15.



A Romakép Műhely közösségi filmklub, a roma kultúra különböző aspektusait járja körül az antropológiai képértelmezés módszerével művészek, társadalomkutatók, filmes szakemberek, egyetemi hallgatók részvételével. A 12 alkalomból álló programsorozat február 13-tól indult, és heti rendszerességgel szerdánként kerül megrendezésre 18 órai kezdettel a DocuArt Filmművészeti Központban. A 2013-as program az emlékezet és az identitás fogalmai köré épül.

rességgel szerdánként kerül megrendezésre 18 órai kezdettel a DocuArt Filmművészeti Központban. A 2013-as program az emlékezet és az identitás fogalmai köré épül.

**Programok:**

05.08. „Roma

Image

Studio”

05.15. Romák

világszerte: „A zene

felemel”

**Helyszín:**

DOCUART MOZI,

Budapest, Ráday u. 18. –

Erkel u. 15.

**Belépő: Teljes árú jegy: 600 Ft, Diák jegy: 450 Ft,**

**Bérletár: 6600 Ft /4950 Ft,**

**Felező bérlet (6 alkalom): 3000 Ft/2250 Ft**



## Cigányszerelem

**Helyszín: Operettszínház**

**Időpontok:** 2013.04.30.19.00

2013.05.03.19.00

2013.06.03.17.00

2013.06.04.19.00

Valahol Erdélyben, egy magyarok, románok és cigányok lakta területen él Zórika, Dragoján Péter vidéki földbirtokos lánya, és esküvőjére készül a szomszéd gazdag paraszt fiával, Gáborral. A ceremóniára azonban váratlanul betoppan Józsi, Zórika gyerekkori szerelme, aki a közeli cigánysor viskóiból verekedte fel magát egy vidéki város elsőszámú primásává. A tervezett házasságot elsöpri a régi szerelme, és Zórika minden társadalmi elvárást felrúgva megszökik Józsival, hogy kövesse őt a cigánytáborba. A szökést nem csupán a megszégyenült örömapa és az elhagyott vőlegény nézi rossz szemmel, hanem

Józsi korábbi szeretője, Ilona, a vidéki primadonna is, aki attól sem riad vissza, hogy hívatlanul megjelenjen Dragoján Péter birtokán...

A Cigányszerelmben három különböző kultúra, három egymással összebékíthetetlen világ találkozik és ütközik egy romantikus szerelmi történetbe ágyazva. Mint minden remekmű, Lehár operettje is túlmutat önmagán: a szabadságvágy, a boldogságkeresés örök témáját kiszélesíti a történelmi tapasztalattal, hogy mennyire sérülékeny és egyben milyen magától értetődő is lehet a különböző etnikumok békés egymás mellett élése. A szerző operai igényű zenei világa grandiózus tablókban, szenvedélyes és fájdalmasan szép szólókban és duettekben bontakozik ki a Cigányszerelmben, olyan felejthetetlen számokkal, mint a Messze a nagyerdő, vagy a Vad cigánylegény vagyok. Az operett-irodalom egyik főművét nagyszerű szereposztásban láthatják az Operettszínház színpadán, *Béres Attila* rendezésében, aki itt a jekatyerinburgi Sverdlovsk Zenés Színház, majd a Szegedi Szabadtéri Játékok után állítja színpadra a művet.



# A könyvek szeretete

Amikor olvasunk egy könyvet, újra láthatjuk a szülőfalunkat körülölelő tájakat, ismeretlen emberek bőrébe bújhatunk, izgulhatunk a hősért, mi is megvívhatunk az elenséggel.

Ön is szeret olvasni? Az alábbi könyvek számos témát érintenek. Kultúrák találkozása ez, legyen szó zenéről, hagyományról, meséről...

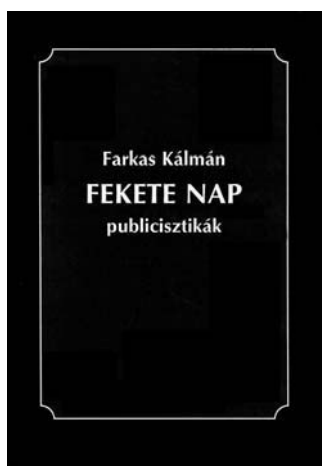
**Farkas Kálmán:**

## Fekete nap – publicisztikák

„Csak a kötetben összegyűjtött írások címeire kell vetnünk egy pillantást, s máris érzékelhetjük, mennyire fontos számára az egyértelmű témaválasztás. Nem sejtető módon, hanem félreérthetetlen megnevezéssel.

Vélhetően ennek az a magyarázata, hogy minduntalan az ún. cigánypolitika „fecsegő felszíne” mögé szeretne látni. Egyszerre megértő és távolságtartó módon. Empatikus készségét csak részben támasztja alá származása, sokkal inkább intellektuális habitus, mely megóvjá őt mindenféle szépítő hazugságtól. S ez önmagában is becslendő. Mert nem egyszer lehetünk tanúi annak, hogy a magukat cigány közíróknak nevezők megelégednek az elméleti vagy empatikus meghökkentéssel. Ha pedig valamelyik „szekértáborhoz” tartoznak a másként gondolkodók politikai-erkölcsi lejáratásával. Farkas Kálmántól ez a magatartás a legtávolabbi még akkor is, ha éppenséggel a „dísz cigányokról” ír, vagy az érdemi szempontokhoz való alkalmazkodás elkerülhetetlenül elhomályosítja a teoretikus tisztánlátást. A nivótlan pamfletírók vonzereje pedig annyira tűnékeny, hogy legfeljebb visszataszító indulatokat válhat ki.

S erre a legkevésbé sincs szükség. Kivált nem akkor, ha éppen a elmúlt évtized történései igazolják, hogy a cigányság nagy része kezd végképp a társadalom alatti létbe süllyedni. És nem csupán önhibájából, hanem mert a gazdasági, szociális és kulturális körülmények annyira megváltoztak, hogy biztos vagy annak vélt fogódzókat alig találunk. Ám ebből mégsem következik az, hogy türelemről, a lojalitásáról egyszer s mindenkorra le kellene mondani. Mert ahogyan egyik esszéjében írja: „történelmünk egyértelműen bizonyítja: valahányszor „szembe mentünk” a hatalommal, a fennálló politikai rendszerrel, annyszor vesztett az egész magyarországi cigányság. Nem véletlen hát a Gandhi-féle türelemre intés, a kompromisszumok keresése a többségi



társadalommal. Erre kell törekedni a jövőben is valamennyi roma kisebbségi önkormányzatnak és civil szervezeteinknek, ha meg akarjuk óvni a cigányságot egy-egy nagyobb krízistől, konfliktustól, amelyek beláthatatlan következményekkel járhatnak. „Ugyanakkor azonban a többi írásai rendre megerősítik, hogy a lojalitás nem elvtelen alkalmazkodást vagy behódolást jelent. S nem is nyomorúságos életviszonyok passzív elviselését. Hanem sokkal inkább a cigányság jelenvaló másságában is testet öltő egyéni és közösségi autonómia kivívását.”

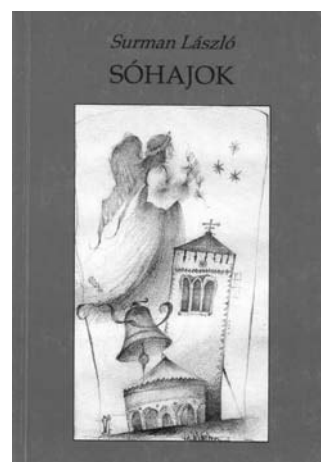
(Dr. Kerékgyártó T. István – Sóstófürdő, 2000)

**Surman László:**

## Sóhajok

Surman László első verseskötetét tartja kezében az olvasó.

Tragikus opusok gyűjteménye e könyv, katartikus pillanatok izzanak fel a mondatok mögött. Az élet megpróbáltatásai alakítják karakterre az embert, ezt sugallja Surman László sorsa. S ezt üzenik vívódó versei is.



(Békés, 1998)

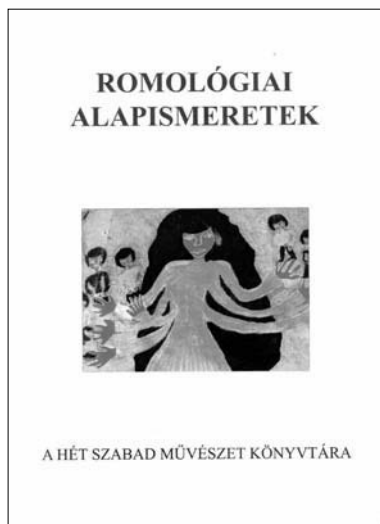
## Az ember csak a maga sorsárul tud beszélni...



„Mitől lehet szokatlan ez a könyv? És mitől természetes? Talán attól, hogy jórészt cigányok beszélnek benne cigányoknak. Végre kíváncsiak vagyunk egymásra, magunkra, cigányokra. Talán minden ezzel kezdődik. Közös a sorsunk anélkül, hogy ezt tudnánk, tudhatnánk.” (részlet)

(Budapest, 1994)

# Romológiai alapismeretek



A romológia tudományos igénnyel vizsgálja a cigányság (roma népesség) történetét, nyelvi sajátosságait, népi hagyományait, különböző társadalmi jellemzőit, beilleszkedési törekvéseit és konfliktusait, életmódját, kulturális alkotásait és egyéb jellemzőit.

Romológiai ismeretekre a sikeres oktató-nevelő munka érdekében minden pedagógusnak szüksége van, kiemelte igaz az a roma

gyerekekkel, fiatalokkal foglalkozókra.

Többek között az alábbi érdekes gondolatokról olvashatunk:

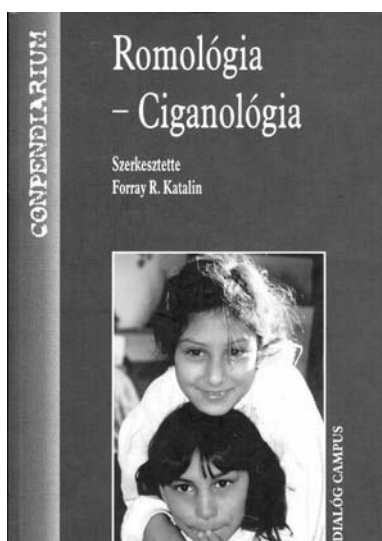
- ❖ ősi történetek, mondák, amelyek a népcsoport indiai őshazájához vezetnek,
- ❖ a tradíciókhoz kötődés, mint a roma családok életének lényeges eleme,
- ❖ a cigány nyelv és a cigány irodalom alakulása és produktumai,
- ❖ képzőművészet, néptánc, népzene (népies műzene),
- ❖ cigány népszokások és mesterségek,
- ❖ az egészséges életmód alapjai,
- ❖ nevelésszociológiai, lélektani, kisebbségjogi és teológiai megfontolások.

(Budapest, 1999)

## Romológia – Ciganológia

„A romológia nem diszciplináris, nem egy tudományág köré szervezett szak: inkább olyan, amelynek kerekeit a tartalom szabja meg. Tantárgycsoportjai, kurzusai több tudományterületet reprezentálnak, másképpen fogalmazva a cigány nép világa újabb és újabb tudományos megközelítésekkel kerestül bontakozik ki a hallgatók előtt.

Tanulmányköte-  
tünk összeállítása során két célt tartottunk szem előtt. Olyan gyűjteményt akartunk összeállítani, amelyet tanulmányaikhoz felhasználhatnak egyetemünk hallgatói, de más főiskolák, egyetemek e tárgy iránt érdeklődő vagy éppen ez irányú tanulmányokat végző



diákjai, a közoktatásban dolgozó pedagógusok munkájuk vagy továbbképzésük során, illetve minden más potenciális olvasó, aki érdeklődik a cigányság problémavilága iránt. Olyan gyűjtemény összeállítására törekedtünk, amely a már működő romológia specializáció főbb tantárgycsoportjait, kurzusait jeleníti meg az adott kurzust tartó tanár jellegzetes tanulmányának segítségével.”

(Forray R. Katalin szerző)  
(Pécs, 2000)

Farkas Kálmán:

## Értetek kiáltok – esszék, riportok, portrék, humoreszkek

Olykor csalódott álmaimban visszamenekülök gondtalan csóró gyermekvilágomba, s lesem-várom, mikor tűnik már fel a sarkon, a gledicsi bokor mögül anyám törekeny madáralakja. Hátán a batyuval rekedtre kiabálta magát a kilométereken elnyúló, lusta város elviselhetetlenül forró utcaövéin, hogy a cselédeknek szánt olcsó gúnyáért az összekuporgatott fillérekből kenyér, szalonna, dinnye kerüljön asztalunkra. Nem látam én akkor anyám ezüstösen csillogó hajszálai között a patakzó verítéket, csak az arcán átsuhanó mosolyt, a mikor a kiskapu előtt keresztbefont lábaim közé vettem a dinnyét, s ő megkönynyebbültlen kuporodott mellem a fűre, s hosszan elnézte, hogyan csillapítom éhségemet.

Olykor visszamenekülök a vacsorát kínáló eperfák árnyékába, s álmaimban újra szedem az országút kövére hulló keseszinű ízletes csemege-szemeket a zománcszrojbá. Fogaim között ropog a megvizezett kristálycukros kenyér, s bejárom Csisznyi-kő zegzugait, sétálok a Kígyó utcán, s belepillantok Dada Jancsiék zsákkal lefüggönyözött konyhájába, Pöre Jancsiékhoz, ahol a földre terített szalmaágyon egymás mellett hűsölnek a gyerekek...

(Nyírség, 1992)



Kedves Olvasónk!

Bizonyára Ön is olvasott már olyan könyvet, amely maradandó élményt jelentett az Ön számára. Ha szeretné másoknak is ajánlani, szívesen várjuk levelét. Ossza meg gondolatait, érzéseit, azt, hogy milyen emlékek jutottak az eszébe a könyv olvasása közben. Írja le, miért ajánlja a könyvet másoknak is.

Várjuk levelét szerkesztőségünk címére!



Hegyi Imre:

# Adalékok a teknővájó cigányok megtelepedéséhez

Nemrégiben Bakony-csernyén jártam néprajzi adatfelvétel céljából. Tanulmányoztam a község lakosságának különféle erdőkielő tevékenységeit. Erdőjárásom közben nem messze a falutól, az ún. Kiskutaki dűlő Első gödrében cigánytelepre bukkantam, amely már külső képében is, de a lakók megjelenésében is merőben különbözött a község belső területén évszázadokkal előbb megtelepült muzsikus cigányokétól. Nem volt nehéz

Nem célom, hogy hasonló kérdések boncolásával, ismételésekbe bocsátkozzam. Csupán az a feladatom, hogy az említett kis cigány közösség lakásépítő készségét bemutassam egy putri készítésének folyamatában. A hely kiválasztása, a putri anyaga és szerkezete, annak berendezése sem kizárólagos. Annyi a változat, ahány putri épül! De az általános érvényű jellegzetességeket igyekeztem ellesni és rögzíteni. Azt is az anyagi kul-

csak a kéregetést hozták át az asszonyok a települt és néha állandó keresettel biztosított életformába.

Telepük az említett helyen egy tekintélyes vastagságú löszplató szélébe vájódott mélyedés fenekén van. A mélyedés a plató teste felé elhegyesedik. Oldalai még néhány tat megőriztek az ősi flórából – sok volt a hárs- és a szilfa – ma már túlnyomórészt akácfával van benőve. Meredek partjai és feneke dús, buja füvet terem. Sok

De ezen kívül más gombák is bőven teremnek, s a nyári évad idején ellátják levesnek, pörköltnek valóval az egész cigány népet. Talán ez is egyik oka annak, hogy éppen ezt a helyet szemelték ki a maguk számára.

Putrijaik félig a partban vannak beásva s építésük menete a következő:

A lejtős partba beásnak párhuzamos, függőleges oldalfallal kb. 2 m mélyen; kb. 2,6 m szélességben; 2 m magas hátsó fallal

Ezután következik az „ágasfák” beásása a gödör két hátsó sarkába és a hátsó fal centrumába. Ezekkel szemben kimérnek a gödör száján kívül kb. 3,8–4 m távolságot. Itt a hátsó tartóknak pontosan szemben levő pontokon beássák az első tartókat a földbe, kb. 50–60 cm mélyen. Majd a két középső ágasfára ráhelyezik a szelemengerendát. (A cigányok nem ismerik a mi házépítésünk terminológiáját, csupán úgy mutogatással tudják elmondani, hogy most „ezt” vagy „azt” a gerendát, oszlopot vagy karót ássák, vagy verik be a helyére. Így a „szelemengerenda” is csak az én használatomban van.) Következik a két oldalsó pár tartóra a vékonyabb póznák felfektetése:

Mikor ezzel elkészültek: elkészítik dorongfából az oldal- és hátsó falak lécezetét. Ennek az elkészítésénél általában semmi más szeres számot nem használnak, csu-



megállapítanom, hogy a gödri cigányok új telepesei a községnek. Érdeklődésem során kiderült, hogy kb. 6–7 éve jelent meg az első család az említett helyen, s azóta még három családot vonzott magához.

A magyarországi cigányságra vonatkozó irodalmunk nem szegény: történelmi, néprajzi, nyelvészeti munkák foglalkoztak velük.

túrának és szociális adottságnak egy bizonyos, adott fókán. Valószínű, hogy a bakonycsernyei cigányok a legkésőbbi teknővájó oláh cigány hullámból valók, mert ahogy mesélték: teknő, melence stb. készítésével foglalkoztak mindaddig, amíg tudtak venni lábonálló jegénye vagy nyárfákat. De ma már az árujuk nem kelendő. Régi életmódjukból

benne a bokorbodza, som, mogyoró. Szellősebb szélein sok a „szentjánosszar” nevű bogyótermő bokor, amely ősz elejére megérve megfeketedik és kitűnő ízű. A levágott szilfatuszkókon nyáron át bőven terem a foltos felületű, széles karimájú tuskógomba. A „peszterce”. Némelyik példány átmérője eléri a 40 cm-t is! Kizárólag levesnek főzik. Kiváló illata és íze van

pán fejszét. (Tekintettel arra, hogy famunkával – teknővájás, melencekészítés stb. – ma már nem foglalkoznak, fűrészüik nincs is, hiszen a cigányságnak ez a csoportja egzisztenciálisan fontos holmikon kívül más tárgyakat nemigen tart magánál – szerintük az fölösleges! Kb. 8–10 cm átmérőjű dorongokat vágnak olyan hosszúra, hogy a kettéhasítás a kihegyezés után beverhessék a földbe 15–20 cm mélyen s a felső végük elvágólag neki támaszkodhassék az oldalsó gerendának. A karók egymástól kb. saját vastagságuk távolságára vannak. Mindezt egyetlen vasszeg, faszeg vagy ék alkalmazása nélkül végzik. A csapolást szintén nem ismerik. S ahogy ez így megvan: alulról kezdve beborítják a külső falakat szalmával, közvetlen utána pedig berakják földdel. A szalma arra való, hogy a fal anyagául szolgáló föld át ne hulljon a lécek között valamint arra, hogy amikor belülről híg agyaggal betapasztják a falat, a szalmába megkötődve a tapasztás jobban tartson, le ne hulljon. Még a hátsó fal és karózata közé is tömködnek annyi szalmát, amennyi az agyag rögzítése szempontjából kívánatos.

Most kerül rá a tető, amely ugyanolyan hasított faanyagból van, mint a falak karózata, azzal a különbséggel, hogy itt nincs semmi szükség a hegyezésre, hiszen a szegélygerendáig felrakott földbe éppen hegyezés nélkül tudnak jobban megtámaszkodni a lecsúszás ellen. Úgy rakják őket, hogy felső végük kissé túlnyúlik a szelemengerendán, s egyiket egyik oldalról, másikat másikat oldalról fektetik fel, amely módszer pontosan és praktikus szabályozza egymástól való távolságukat, azonkívül a tetőszerkezet szilárdságát is növeli. Az ilyen vékony tetőhasábok szelemen gerendán felül

kiálló két sora valamilyen kettős tarajra emlékeztet.

Hasonlóan a tálak borításához ezt is beterítik szalmával s rá földet hánynak 20–25 cm vastagságban. Ezzel a putri kunyhó-stádiumban készen is volna. (Az északi Bakonyban a kunyhó olyan enyhely, melynek bejáratí része nyitott. A nép-



nyelvi szóhasználatban putri alatt határozottan cigánylakást értenek, amely azonban minden oldalról zárt helyiséget foglal magában.) Csakhogy míg a kötetlen mozgó életformában ezzel beérték – ha ideiglenesen is –, addig ma már állandó, stabil és szerves záró tálat kap előlről a sátor. Belülre fűtőberendezés kerül: kemence, amely kívülről fűthető és sütésre is használható; ezzel kerül a putri állapotába. Ennek a homlokfálnak a felépítése a következő.

Ha szembeállunk a putrival, a középső és baloldali ágasfa közötti részben vert agyagból, polyvával vagy törekkkel összekevert sárból, újabban téglából (kőből ritkán, mert az „*vágja a kezét*” s így köves helyen is inkább agyagból) falat húznak a földtől a felső szegélygerendáig. Alul középen nyílást hagynak rajta a belülről építendő kemence fűtőnyílásául. A nyílást úgy készítik, hogy a földre támasztott deszkából, esetleg vas-

tag fakéregből, melyet alulról kis fa dúcocskákkal támasztanak alá. 35–40 cm magas keretet készítenek, melynek általában három formája lehet, anyagának megfelelően: Szélessége nagyjából megegyezik a magasságával. Erre rakják rá a falat a felső sarokig, vagyis a szelemengerendáig.

Most a fűtőnyílás alsó szintjéhez viszonyítva a putri belsejében egy kissé emelt szintű kemencefeneket készítenek nem híg, de nem is száraz agyagból, hogy jól döngölhető legyen. Mikor ezzel elkészültek, közvetlenül ennek a széle körül felfelé összeomlóan félméteres bükk vagy tölgykarókat vernek a földbe. Tetejükre kupolaszemen még más botocskákat raknak, s az egészet beterítik szalmával. Ennek a váznak stabilnak és jól megszerkesztettnek kell lennie, mert törekkkel kevert „*vastag agyagból*” jól megtömött, megpaskolt burkot raknak rá, 20–22 cm vastagságban. Gondosan ügyelnek arra, hogy sehol semmi féle repedés ne képződjék rajta, mert akkor „*kiszökik a meleg*”. Ekkor begyűjtanak, s a tüzelővel együtt kiég a belső faváz és a szalma; csupán az agyagburok marad vissza. Legfőbb gondjuk az, hogy az agyagburok sehol meg ne repedjen. Pedig az könnyen előfordulhat, hiszen

a vázat alkotó bükk és tölgycövekek égés közben igen magas hőfokra hevítik fel a kemence sárburokját! S ha mégis megrepedne, az egészet széjjel kell dobni, és újra kezdeni az építést. Ha azonban nem reped meg, olyan keményre kiég az agyagburok, mint a cserép, és ha az ember megkopogtatja,

olyan hangot is ad. Kéménye nincs, a füst a fűtőnyílás felső részén távozik. Mikor jól átfűt a kemence, rendszerint nagyobb lapos követ – ma már dobott rossz pléhdarabot – támasztanak a nyílás elé s az izzó parázs sokáig állandó hőmérsékleten tartja. Természetesen nemcsak fűtésre, hanem krumpli, tök, répa, sőt újabban tészta (lepény, kenyér) sütésére is használják. Az állítják, hogy sokkal biztosabban és egyenletesebben megsül benne minden, mint a „rebenbe” (sütőben).

Maga a főzés azonban nem ebben, hanem a kemence fűtőnyílásától kissé oldalt, a saroktartó ágasfa felé történik. Itt áll két, esetleg három darab, lehetőleg kocka alakú kődarab (újabban néhány tégl), mikre lábasukat vagy fazekukat ráállítják. Ha valahol a faluban szerezhetnek régi, a szabad-tűzhelyes világból visszamaradt, s ma már a használatból kiment háromlábú vaslábat, azt nagyon megbecsülik!



Ezek után történik a bejárat elkészítése. A jobboldali ágasfa elágazása alatt valamilyen deszkaesőleket vagy vastagabb fa belsejéből kihasított laposabb darabot szegelnek szemöldökfának, a középtartó megfelelő magasságán is. Egyedül itt használnak vasszeget. Rendszerint vastagabb drótból vágják, esetleg vasúti talpfaszeget szednek fel. Legújabbban még pénzt is adnak érte. Ha valamelyik népboltban ráakadnak rendes vasszegre. Ezt a felső sarkot egész a

módon bizonyos szöveget zár be a putri földjével. Ekkor a hátsó, magasan levő gerendavéget fejszével először óvatosan, majd erőteljes ütésekkel leverik a földig, ahol már teljesen megszorul. Ez a „lábfa”. Ugyanis, ez és a kemence felőli oldalfal között van a szalmával vagy harasztal, avarral kibélelt fekvőhely úgy, hogy a fejek az oldalfal tövében, a lábak a „lábfa” vagyis a putri közepe felé vannak.

A berendezéshez alig tartozik valami. Az egyik put-

hogy kimaradjon az ablaküveg helye és az üveget a lécek és a föld közé minden rögzítés nélkül tették be.

A világítás problémáját darab kapott faggyú vagy stearingyertyával, kis rossz méccsel oldották meg, amit disznóöléskor koldult bélzsírral töltöttek tele; régebben azonban, ahogy beszélték, teljesen hiányzott a világítás.

A putri elkészülésének végső mozzanata az álcázás megoldása. Ezt úgy oldják meg, hogy az építéskor be-

kolódik”, s gyorsabban lepattozik.

A homlokfalat is betapasztják kívülről sárral, de nem meszelik.

Fűtésre elég naponta 15–20 kg fa („e-ttere fa” (egy tere fa) – „két napra is elég”) még téli napokon is. Az erdő körös-körül alig 80–100 méternyire van, onnan hordják a fát. A közvetlen környezetükben nem vágnak ki fát. Mindig elmennek a környező erdőbe, s onnan hozzák. Sosem veszik, mindig úgy „szedik”, lopják, ami természetesen az ő erkölcsi fölfogásuk szerint nem lopás: a fát a természet adja, a természet javaihoz pedig minden embernek egyformán joga van. Általában úgyis mindig szárazfát szednek a tüzeléshez, amit ha az erdőzet időben nem értékesít, hamarosan megpitytyed, elkorhad, elveszik. Van rá eset, hogy álló száraz fát kívágnak, azt legállyazzák, hazahúzzák közös erővel, s elrejtik a gazban. Ott forgácsolják el fejszével, míg csak van belőle egy darab. Egyszerre mindig csak annyit vágnak, faragnak le belőle, amennyi éppen szükséges.

A cigányok az ilyen „házat” minden más lakásnál jobban szeretik. Úgyannyira, hogy a leírt telep egyik családja a volt mocsári pusztán a Tsz rendes házában lakott, ahol mégsem érezte jól magát: eljött onnan és ő építette a legújabb ilyen „házat” a többi szomszédságában. Ennek indító oka volt egyrészt a már ott élő másik három család vonzóereje, másrészt lelki alkatuk, amely merőben különbözik a magyarságétól. Szinte nem is csodálkozhatunk rajta, ha saját környezetükben jobban érzik magukat, mint a számukra még mindig idegen magyar közösségben...



tetőig így szegezik be. A szemöldökfára is vasszegekkel erősítenek fel valamilyen szétszedett zsákot, ponyvadarabot, stukatur-nádat vagy más hajlékony anyagot.

Belső elrendezés tekintetében a putri két részre oszlik. A két középső főtartó közé szorosan lefektetnek egy gömbölyű 10–12 cm átmérőjű gerendát.

Hogy jobban szoruljon és szilárdabban álljon, a követezőképpen helyezik be. Két-három centivel hosszabbra vágják, mint a két oszlop egymástól való távolsága. Vastagabbik végét nekitámasztják a kemence melletti homlokzati oszlop tövének. Másik vége a két oszlop közé csak a hátsó oszlop derékmagasságában helyezhető be. Tehát a gerenda ilyen

riban láttam egy pléh tepsit, amely a hátsó főtartóba vert szegen lógott, egy disznóölő kést a fa szalmája közé szúrva, s mellette egy kaszakövet. Két alumínium kanalat és a putri előtt a tűzhelyen egy zománcos fazekat. A tűzhely mellett feküdt a fejsze.

Egy másik putriban láttam egy cserép csirkeitatót, egy kb. 2 literes cseréplábast, egy nylon-hálót a falon csüngve, egy zománcos pléh fazékfedőt, egy fa és egy cink kanalat, kést a szalmába szúrva és a sarokban a földön egy befőttes üvegben tejet. A hátsó falon egy petróleum viharlámpa lógott, de petróleum nem volt benne, nem is használták, mert ennek a putrinak volt ablaka. Az ablak helyén rövidebb falkarókat vertek a földbe,

fedik mindenütt (tetején, oldalán) gyepetglával s a követező években már gaz nő rajta, magas szárú kórok, amelyek végképp elrejtik a környezetben. Mert „*úgy jó a putri, ha ember is, vad is minél nehezebben veszi észre*” – ahogy ők tartják.

A putrit végül belülről való tapasztással teszik meleggé és csinosná. A lécrácszatra csapkodott sár jól megragad a ráakasztott szalmában, úgy, hogy nem potyog le. Mikor kiszárad: bemeszlik. A község Baláta-dűlőjének „*kréta-bányájában*” sárgásfehér színű „*krétát*” szereznek, megtörik, vízzel felhígítják, meszelnek vele. A közeli mészkemencéknél ingyen lehetne mészpórt szerezni, de az nem jó, mert nagyon fehér, „*hamar bepisz-*

# Burkus király (1. rész)

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy király. Ennek volt két fia. Hát a király beadta a gyerekeket az iskolába. De azok nem álltak a tanulás után, mind csak verekedtek. Nagyon erős gyerekek voltak, mind csak a verekedést üzték. Már a bíró is felment az apjukhoz, a királyhoz, mert nagyon sok kárt csináltak. Az apjuknak már a fele királysága odalett. Már nem tudta a király, hogy mit csináljon. Annyira bosszús lett, hogy nehéz betegséggel esett, s alig néhány hét után meghalt. Nemsokára meghalt az édesanyjuk is. Így csak ők ketten maradtak. Most már azt mondja a kisebbik a bátyjának:

– Te, bátyám! Most már csak ketten maradtunk. Nincs ki ránk főzzen, mosson. Nincs senkink. Utána kéne nézzünk, hogy kerüljön nekünk valaki, aki főzzen, s aki varrjon nekünk.

– Bizony jól mondd, kedves öcsém!

Úgy is tettek. A nagyobbik megházasodott. Elvette a Zöldkirály leányát. És mindjárt csaptak egy nagy vendégséget. Egy pár év múlva azt mondja a küsebbik:

– Na, bátyám! Az én ángyom csomagoljon nekem, mert én megyek világgá. Én nem bírok itt lenni, mert én nem bírok az erőmmel. Én addig megyek, amíg olyan helyet találok, ahol tudok verekedni. Én nem bírok az erőmmel.

– Ó, öcsém, ha te elmegy, én se maradok el tőled.

– Tán, nem vagy bolond, hogy itt hagyjad a feleségedet? Maholnap családod lesz, milyen bolond dolog!

– Én nem maradok itthon – azt mondja.

Nem is maradt. Felcsomagolt a felesége mind a kettőnek, s vették magukat, indultak. Annyit mentek ezek, mint a mesében. Csak egyszer hová érnek? Egy nagy rétre. Ez akkora volt,

hogy nem látták a végét a szemükkel. A rét közepin volt egy nagy szoba, abba bementek. Mit láttak ott? Két ágyat, két széket, egy asztalt. Az asztalon is két tányért. Az egyik jött tele, a másik ment üresen. Ott mindjárt neki is kezdtek vacsorázni, még kártyáztak is, még tették le, megunták magukat. És mikor elálmosodtak, lefeküdtek a két ágyba. A két kardot felakasztották egy szegre, a fejük fölé. Csak úgy fityegett s járt magától a kardjuk.

Reggel felébredt a küsebbik, s kimenyen. S mit lát? Azon a réten annyi a katonaság, hogy még a fűzfáról is azok csüngtek le. Beszaladt a szobába:



– Te bátyám! Keljél csak fel! Most aztán lesz kivel verekedjünk. Annyi a katonaság. Látod? Nézz ki a rétre! Annyian vannak, hogy nem térnek.

Most már felkelt a bátyja is, megmosakodott:

– Megisszuk a kávékat, s kimegyünk verekedni.

Úgy csináltak. Megmosakodtak, reggeliztek, felültek a lovakra, s kimentek. S nekifogtak verekedni. Legyőzték őket, de egy kicsi megmaradt. Az volt a komándántjuk. S a két fiú utána. De nem tudták utolérni.

Na, ezek visszajöttek. És tovább ülnek, esznek, kártyáznak. S így telt el az idő: minden reggel verekedtek. Telt-

múlt az idő. Sok évek teltek el. Egyszer azt mondja a bátyja:

– Hallgass ide, te öcsém! Gyere, menjünk haza, mert ki tudja, nekem már családomban is van, és már vagyok hazamenni.

Azt mondja erre az öccse:

– Jól is teszed, ha elmész, neked már lehet, hogy nagy családjaid vannak otthon, s te nem is tudsz róla. Eridj, mert én úgyis már vén vagyok, nem fiatal, s megőszülni sosem fogok. Én már így töltöm az életemet.

De a bátyja nagyon kéri az öccsit, hogy menjen vele. De az nem akar.

– Na, ha nem, hát maradj!

Az öregebbik felül a lovára, s jön hazafelé. Amikor hazaért, három olyan fia volt, hogy már sodorították s bajszukat az asztal megett. Amikor pontosan ebédelt az édesanyjuk velük, s mind csókolgatta a három fiát.

„Ej – gondolta magában –, nézz oda, milyen szép három bejárója van a feleségemnek, mióta nem vagyok vele! Nem baj, mert majd számolok én vele!”

Bemegy. S mikor bemegy, az ő kedves felesége szökik a nyakába, s csókolgatja.

– Távozz tőlem – azt mondja a feleségének. – Hozzám ne közeledj!

– Hát mért?

– Azért, mert neked itt a három bejáród, a három latrod, s azok itt állnak az asztal megett. S, hogy csókolod őket!

Akkor a felesége elájult. Leesett, hogy ő miket mond a fiaira. Akkor nagy szemmel nézi a király. Odaszalad a három fiú az anyjukhoz, s felmossák.

– Hogy nem sülsz ki a két szemed, hogy a három fiadnak azt mondd: a latrom!

Akkor letérgyelt az öreg király, s úgy könyörgött az asszonynak: bocsásson meg neki, mert nem tudta. Na, lett



akkor nagy dínom-dánom, evés, ivás, mulatás. Három hétig. Jól ment egy darabig aztán. Egy pár évig nem volt semmi baj.

Egyszer az öreg király beül a szobájába, bezárja az ajtót, senkit be nem enged. Étél-ital nem kellett nekie. Nagy bűnnek eresztette a fejét, hogy mi lehet az öccsivel. Vajon még él? Vajon meghalt? Mi van vele?

Mit csinált az öreg király? Kiírta a kapura s az újságokba, hogy ha kerülne olyan vitéz, hogy bár egy rend írást hozzon az öccsítől, hogy életben van-e vagy meghalt, fele királyságát adja annak.

Jól van. A három fia persze járt a bárókba, vendéglőkbe. De a küsebbik csak ott sétálgatott künt a városban. Ő is veszen egy újságot, olvassa: „Nézz oda, ez a két bátyám nem törődik semmivel. Hogy bár egy újságot olvasna el! Csak a kártya s az ivás! És édesapám, persze, odaigérte a fele királyságát. S ha sikerül egy olyan vitéznek, oda a fele királyságunk. S mi vehetünk három vándorbotot a kezünkbe! Mehetünk az úton le s fel. Ilyen három fiú, amilyenek miük vagyunk! Ha miük nem csináljuk meg ezt a próbát, senki a világon!”

Bemegy a vendéglőbe, s elmondja a két nagybátyának:

– Tük, két bátyám, nem is tudtok semmiről. Olvassátok el ezt az újságot! Mit írnak ebbe az újságba?

Veszik, felolvassák.

– Biza te! Édesapánk fele királyságát odaigérte annak, aki leteszi ezt a próbát. Na, keljete fel hamar, s menjünk haza!

Fel is keltek, hazamentek. Összebeszélnek öste:

– Na, hallgassatok ide! Bemegyünk hozzá rendre, ahogy születünk. Te, bátyám, beviszed neki a reggelit. És te beviszed a tizórait. Én viszem neki az ebédet. Én vagyok a legkisebb. Ha nem panaszkol el nekünk, akkor senkinek. Ha van valahol a mi bátyánk a világon, miük rátalálunk. Ha miük nem, hát senki a világon. Aztán majd meglátjuk, mit csinál.

Jó, abba is maradtak. Reggel kellett menjen a legnagyobb. Bemegy az édesanyjához:

– Na, kész a reggeli, édesanyám?

– Kész van, fiam.

– Na, adjad ide, hogy vigyem be!

– Ó, fiam, ne menj, mert olyan bosszús apátok.

Semmi. Veszi a tálcát, bekopogtat az apjához:

– Adjon Isten, kedves édesapám!

– Adjon Isten fiam! Melyik vagy te?

– Én a nagybáty.

– Na, miért jöttél?

– Ó édesapám! Miért is jöttem! Én azért, mert maga kitette az újságba, hogy fele királyságát odaadja annak a vitéznek, aki elhozna egy rend írást a bátyánkról.

Elkapja a tálcát az apja, s úgy utána dobja, ha nem ugrik félre, mind összetöri a fiút. A fiú otthagya az apját, kiszaladt.

Menyen a közbülső a villásreggelivel. Ugyancsak úgy járt ez is. Mit mond a király? „Most tudom, hogy jön a legkisebb gonosz fiam. De nem baj, magam mellé teszem a buzogányomat, s avval ütöm föbe.” Elő is készítette a kis buzogányát, volt tán ötven kiló, hogy mikor bemenyen a legkisebbik, azzal üsse agyon. Bekopogtat a legkisebb fiú az ebéddel:

– Adjon Isten, édesapám!

– Fiam, te vagy a legkisebb? Lát szik rajtad, mert te vagy a legfeketébb. Na, miért jöttél?

– Hallgasson ide, apám! Maga odaigérte a fele királyságát. Mik vagyunk miük? Hát nem vagyunk miük három betyár fiú? Az ágyvilágán senki nem tené meg ezt a próbát, csak miük. Minek ígérte oda a királyságot, mikor miük is megtehetjük azt a próbát?

Akkor emeli a király a buzogányt, hogy utána hajítsa. A királyfi félrehúzódt, s látja, hogy a buzogány betört kilencvenkilenc ajtót, s a kilencvenkilencedikben megállt, s forgott magába. A kicsi fiú utána ment. Felkapta a buzogányt a kicsi ujjára, a feje felett megforgatta, s odavitte az apjának:

– Na, itt van, édesapám! Evvel maga nem ijesz meg. Mert én nem félek!

– Nahát, látszik, fiam, hogy az a vár, ami benned van, csak az enyim. A másik kettőbe pedig az anyjuk vére van. Olyan lágyak. Hallgass ide, fiam! Induljatok olyan rendbe, ahogy születetek. Elsőbbször a nagybáty. Vegye a lovát, de írja be a naptárba az indulást. Hat hónap alatt akárhová ér, hozzon onnan jelt, s forduljon vissza. Mert ha

hat hónapok alatt nem ér célt, akkor sose.

– Jó.

– És most mehetek!

Kijön a küsebbik. De a két nagyobb fiú már attól félt, hogy az apjuk megölt az öccsüket. Mikor jön:

– Na, mi van veled? Hogy volt? Nem ölt meg?

– Ó, menjetek el! Ti még az árnyékoktól is megijedtek! Te megijedtél a tálcától. Te is. Hát, ha még olyat hajított volna utánatok, mint utánam! Na, nem baj. Hallgassatok ide! Holnap reggel felcsomagol neked édesanyád egy egész évre, hat hónapra, hogy menj, hat hónapra hogy visszaérkezz. És valami jelt hozzá onnan, s fordulj vissza. Mert hiába mész tovább, mert nem érsz tovább, míg a világ. Megértetted?

– Meg.

– Jól van.

Másnap reggel el is indult a legnagyobb. Hat hónapok alatt hová ért? Elért az ezüsthíd. Belenéz a naptárba: persze, hat hónap lejárt. Leszállt, tört egy kis ezüsforgácsot az ezüsthídről, betette a tarisznyájába, s visszafordult. S jött megint hat hónapot vissza. Béviszi az apjához a jelt, s megkapta az ezüst érdemjelet. Olyan büszke volt, hogy ő milyen vitéz, s meddig jutott. Nem adta volna magát egy világnak.

Elindult a közbülső. De ő hat hónapok alatt elérte az aranyhidat. Ő is letört egy forgácsot, beteszi a tarisznyájába, visszatér. Ha visszatért, megkapta az aranyéremű jelt. Ez megérdemli, ez tovább jutott.

Na, a küsebbik fiú meg gondolkodott: „Istenem, mit érek én avval, ha elmenyek, s visszafordulok? Ha nem látom meg az öreg nagybátyámat! Hogy él vagy meghalt? S nem hozok írást tőle, hogy apám is legyen megnyugodva.”

Akkor kiment a kapuba. Jött vele szemben egy vén boszorkáné:

– Jó napot, királyfi!

– Adjon Isten, öreganyám!

– Na, miért jársz olyan búsan? Miért szomorkodsz úgy?

– Ó, hagyjon nekem békét, ne még bosszantson maga is!

– folytatjuk –

Nagy Olga gyűjtése

## FELHÍVÁS

## Roma Gyermekek Szépségverseny



Keressük Karcag legszébb roma származású óvodásait! Keressük a legszebb roma kislányt és kisfiút!

A XII. Karcagi Roma Napon (2013. június 8., szombat) nemcsak a győztes pár veheti át ajándékait, de a szavazók között is nyerményeket sorsolunk ki. Érdemes tehát gyönyörködni és

szavazni. A versenyre benevezni levelezőlap méretű óvodás fotókkal lehet, csak óvodásoknak. A fényképek hátuljára írják rá a gyermek nevét, címét, születési idejét, a gondviselője nevét és óvodájának nevét.

A versenyre jelentkezni a fotókkal **2013. április 12-től 28-ig** lehet a Cigány Nemzetiségi Önkormányzat irodájában, Karcag, Kossuth tér 14. I. em. 7. ajtó alatt. A leadott fotókra szavazni 2013. április 29-től május 30-ig lehet. Várjuk támogatók jelentkezését is, akik külön szeretnék megajándékozni a nyertes gyermekeket. Telefon: 06 -30-381-6403.

## FELHÍVÁS

## A kerecsendi Magyar Károly Általános Iskola ebben az évben is megrendezi a „PODO-HÍD” Roma-Magyar Diák Kulturális Fesztivált



## Célunk:

Az eltelt évek hagyományainak megfelelően egy olyan fesztivál lebonyolítása, ahol cigány és nem cigány tanulók közösen mutatják be a roma kultúra értékeit. Hisz-

szük, hogy egy ilyen lehetőség elősegíti a másság tisztelét, megbecsülését, miközben erősíti a roma gyerekek identitástudatát. Egymás értékeinek felfedezése közelebb hozza egymáshoz a diákokat, valóságos tolerancia alakulhat ki.

## Feltételek:

Versenyünket hat kategóriában hirdetjük meg Heves megye valamennyi cigány és nem cigány általános iskolása számára.

Minden kategóriában két korcsoportban (alsó és felső tagozat) fogadjuk el a nevezéseket, kategóriánként és korcsoportonként 3-3 nevezést.

## Kategóriák:

1. Cigány népballada, népmonda és népmesemondó verseny

A művek kiválasztásánál törekedjenek arra, hogy előadásának terjedelme maximum 5–8 perc legyen. Felhívjuk a Tisztelt Kollégák figyelmét, hogy forrásanyag és bibliográfia található a [www.cigany.lap.hu](http://www.cigany.lap.hu) internetes honlapon.

2. Cigány lírai alkotások előadása

Roma szerzők lírai műveinek bemutatását várjuk a szavalóktól. Műfaji megkötést nem teszünk, de az előadás terjedelme 3–5 perc legyen.

3. Dramatikus játékok

Epikus alkotások (cigány népmesék, mondák, balladák, cigány származású szerzők prózai alkotásai) dramatizált változatainak előadását várjuk a csoportoktól. Az előadás terjedelme maximum 10 perc legyen.

4. Cigány népzene interpretálása

A versenyre olyan egyéni és csoportos jelentkezőket várunk, akik hangszeres és/vagy vokális népzene adnak elő. Vokális műfajban népdalszövegek előadását várjuk. Az előadás terjedelme maximum 5–8 perc.

5. Cigány szerzők prózai művei

Novellák, kisregények, regények részleteit várjuk a szereplőktől. Az előadás időtartama maximum 5–8 perc. Az első öt kategória jelentkezői a mellékelt jelentkezési lapot a kitűzött határidőre küldjék vissza.

6. Meseillusztrációk, illetve egyéb anyagból és technikával készült alkotások tárlata

Szabadon választott cigány népmese, népmonda, népballada, lírai alkotás illusztrálása, illetve szaba-



## PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

don választott anyagból és technikával készült alkotások (kispasztika, origami stb.).

**Technika:** tetszés szerint

**Méret:** A/4; A/3, illetve a technikához igazodva

**A pályázat beadásának formája:** kiállításra kész állapotban (mérethez illő paszpartu), biztonságos csomagolásban.

**Mellékelten kérjük feltüntetni:**

- a tanuló nevét, iskoláját, osztályát
- a kép címét, technikáját
- a felkészítő tanár nevét

**Az illusztrációk beküldési határideje:**  
**2013. május 3.**

A PODO HÍD kiállításának megnyitója és eredményhirdetése a fesztivál keretén belül 2013. május 11-én 10.00 órakor lesz.

**Helyszíne:** Magyary Károly Általános Iskola  
Kerecsend, Bereksori út 2. 3396  
Tel.: 36/450-123

Az iskola e-mail címe:  
[magyary@altisk-kerecsend.sulinet.hu](mailto:magyary@altisk-kerecsend.sulinet.hu)

## PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

**A Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság pályázatot hirdet a középfokú oktatási intézmények nappali tagozatának első, második vagy harmadik évfolyamán tanuló cigány származású fiatalok tanulmányai eredményes befejezésének elősegítésére és a rendőri pálya választásának ösztönzésére 2 fő részére a 2013/2014 tanévre**



### Pályázati feltételek

Pályázatot azok a cigány származású fiatalok nyújthatnak be, akik középfokú oktatási intézmények nappali tagozatán első, második vagy harmadik évfolyamán tanulnak, évisméltásra semmilyen tantárgyból nem kötelezettek, a pályázat benyújtásának évében elért, év végi tanulmányi átlageredményük pedig legalább 3,00.

A pályázónak a fentiek mellett a pályázat benyújtásakor az alábbi feltételeknek kell eleget tennie:

- a) magyar állampolgárság;
- b) magyarországi lakóhely;
- c) büntetlen előélet;
- d) a rendészeti szakközépiskolába vagy a Rendőrtiszti Főiskolára való, a középfokú oktatási intézmény elvégzését követő jelentkezés, a hivatásos szolgálati viszony létesítéséhez szükséges tanulmányi és vizsgakötelezettségek teljesítésének, valamint ezt követően a hivatásos szolgálati viszony vállalása;
- e) szakiskolai tanulók esetében az érettségi megszerzésének, és a tanulmányok ennek megfelelő – a szakiskolai tanulmányok befejezését követő tanévben történő – folytatásának vállalása;
- f) kifogástalan életvitel és jó hírnév a pályázó vonatkozásában; a pályázó hozzátartozóinak és a vele

egy háztartásban élőknek az életvitelére pedig a szolgálat törvényes és befolyástól mentes ellátását nem veszélyezteti;

- g) egészségügyi, pszichikai és fizikai alkalmasság, az alkalmasság pályázat elbírálása során történő, valamint a támogatás időtartama alatti megállapításához szükséges vizsgálatok írásban történő vállalása;
- h) írásbeli hozzájárulás a személyes adatoknak a cigány származású fiatalok rendőrré válásának elősegítése érdekében a Rendőrség által biztosított támogatási rendszer létrehozásáról, valamint a rendőri szervek ezzel kapcsolatos feladatairól szóló ORFK utasításban foglaltak szerinti kezeléséhez, valamint ahhoz, hogy e követelményeknek való megfelelés megállapítása érdekében a pályázó lakó- és családi körülményeit továbbá a korábbi büntetéseire vonatkozó adatokat előzetesen, és a támogatási szerződés hatályának tartama alatt a Rendőrség bármikor megvizsgálhatja.

### A támogatás formája, mértéke

A pályázatot elnyerők számára a támogatást a rendőr-főkapitányság biztosítja saját költségvetése terhére, a középfokú oktatási intézményben folytatott tanulmányok hátralévő idejére az alábbiak szerint:

- a) számla vagy egyéb igazolás alapján a diákotthoni vagy kollégiumi szállásköltség, és a menzai ellátás költségeinek teljes körű térítésével, vagy – a szerv választása szerint – étkezési utalvány biztosítása;
- b) tanévenként – számla alapján, személyenként leg-

feljebb 25.000 forint értékben – ruházkodási segély-  
lyel;

- c) tanszersegéllyel (a tankönyvek költségeinek számla alapján történő, teljes mértékű térítésével, az egyéb taneszközök esetében pedig – ugyancsak számla alapján – tanévenként és személyenként legfeljebb 4500 forint értékhatárig);
- d) az előző félév végi tanulmányi eredmény függvényében a tanév alatt, havi rendszerességgel folyósított pénzbeni juttatással:
  - 3,00–4,00 tanulmányi átlag esetén: nettó 2000 forint/hónap,
  - 4,01–4,50 tanulmányi átlag esetén: nettó 3000 forint/hónap,
  - 4,51–5,00 tanulmányi átlag esetén: nettó 4000 forint/hónap összegben.

## Egyéb tudnivalók

**A pályázatot 2013. július 31-ig kell a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság Humánigazgatási Szolgálatára megküldeni, Pécs, Vargha D. u. 1.** A magyar állampolgárság, a magyarországi lakóhely, és a büntetlen előélet igazolására szolgáló dokumentumokat (személyazonosító igazolvány, lakcímet igazoló hatósági igazolvány másolata, érvényes hatósági erkölcsi bizonyítvány), a pályázó egészségügyi alkalmasságával kapcsolatos házi orvosi véleményt, a Rendőrség által végzendő alkalmassági vizsgálatokhoz való írásbeli hozzájárulást, a személyes adatok kezeléséhez

történő írásbeli hozzájárulást, valamint a tanulói jogviszony és a tanulmányi átlageredmény igazolására szolgáló dokumentumokat (a tanulói jogviszony fennállásáról, az oktatási intézmény által kiállított igazolás, a bizonyítvány másolata) a pályázat mellékleteként kell benyújtani.

A pályázók egészségügyi, pszichikai és fizikai alkalmasságának vizsgálatát a pályázat elbírálására kötelezett szerv egészségügyi szolgálata a rendészeti oktatási intézménybe jelentkezők alkalmassági vizsgálatára irányadó jogszabályi rendelkezések alapján végzi. Az alkalmassági vizsgálatokat a pályázat elbírálása során a Rendőrség kötelező jelleggel végzi el. A támogatás időtartama alatt évente legfeljebb egy alkalommal, amennyiben a pályázóval kapcsolatos körülmények ezt indokoltá teszik, a Rendőrség további alkalmassági vizsgálatok elvégzésére is jogosult.

A pályázatokat a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság Vezetője által kijelölt személyekből álló bizottság bírálja el és készíti elő döntésre. A támogatás odaítéléséről a bizottság javaslata alapján a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság Vezetője dönt.

## A pályázat elbírálásának határideje 2013. augusztus 31.

A pályázatot nyert tanulókkal a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság, támogatási szerződést köt.

**A pályázattal kapcsolatban felvilágosítás  
az 504-434 telefonszámon kérhető.**

# Roma Memorial-Felsőoktatási Ösztöndíjprogram 2013



A Roma Oktatási Alap megnyitotta a következő (2012–2013) tanévre szóló RMUSP (Roma Memorial University Scholarship Program) ösztöndíjprogramját.

## Az RMUSP jelentkezés elküldésének határideje

- A határidő a következő országokban: Albánia, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Horvátország, Cseh Köztársaság, Magyarország, Koszovó: 2013. május 20.
- A határidő a következő országokban: Macedónia, Montenegró, Románia, Szerbia, Szlovákia, Törökország: 2013. május 24.

## Az RMUSP-pályázókra vonatkozó pályázati kritériumok

- a jelentkezőknek a következő országok állampolgárainak vagy lakosainak kell lenniük: Albánia, Bulgária, Bosznia-Hercegovina, Horvátország, Cseh Köztársaság, Magyarország, Koszovó, Montenegró, Macedónia, Románia, Szlovákia, Szerbia, Törökország. A jelentkezőknek saját országuk (vagy tartózkodási országuk) valamelyik államilag akkreditált egyetemén kell tanulmányaikat alap-, mester- vagy doktori szinten folytatniuk.
- nem nappali tagozatos hallgatók abban az esetben pályázhatnak RMUSP-ösztöndíjra, ha mester- vagy doktori képzésben vesznek részt (bármely programországban) vagy ha a Cseh Köztársaságban vagy Szlovákiában tanulnak (bármilyen szintű képzésben).
- a leendő elsőéveseknek (bármilyen szintű képzésben) személyes interjún kell részt venniük (a részleteket az interjúval kapcsolatban ld. alább).

A REF-nek módjában áll az RMUSP Ösztöndíjprogram keretein belül ugyanazt a pályázót tanulmányai egész időtartama alatt támogatásban részesíteni:



- egy alapképzésre, maximum 4/5 éven át (osztatlan képzés esetén), egyszeri engedélyezett átiratkozással más egyetemre/karra/szakra,
- egy mesterképzésre, legfeljebb két éven át,
- egy doktori képzésre, legfeljebb három éven át.

Azok a pályázók, akik tanulmányi ösztöndíjat kapnak egy másik szervezettől a 2012-2013-as tanévre, nem lehetnek jogosultak a REF RMUSP ösztöndíjára. A REF és az Open Society Foundations (Nyílt Társadalom Alapítványok) vagy a Soros Foundations Network (Soros Alapítványi Hálózat) nemzeti alapítványainak alkalmazottai, csakúgy, mint azok, akik REF által támogatott projekteken dolgoznak vagy akik (konzultáns, fellowships) honoráriumot kapnak a REF-től vagy az SFN-től, nem jogosultak REF ösztöndíjra. A pályázók egy időben különböző REF ösztöndíjprogramokra jelentkezhetnek, amennyiben megfelelnek az egyes programok pályázati kritériumainak. A kiválasztási folyamat végén, ha több programra is felvették, a pályázónak el kell döntenie, hogy melyiket választja.

## A pályázónak az alábbi feltételeknek kell megfelelnie:

- romának vallja magát;
- hajlandó a nyilvánosság előtt romaként megjelenni;
- országának vagy tartózkodási országának államilag akkreditált egyetemére felvételt nyert vagy felvételizett a következő tanévre. Olyan személyek, akik a pályázat benyújtásának idején még nem nyertek felvételt az egyetemre, de a következő tanévben tervezik tanulmányaik megkezdését, szintén pályázhatnak az ösztöndíjra. Kérjük, vegye figyelembe, hogy országának vagy tartózkodási országának szerepelnie kell a programországok listáján: Albánia, Bulgária, Bosznia-Hercegovina, Horvátország, Cseh Köztársaság, Magyarország, Koszovó, Montenegró, Macedónia, Románia, Szlovákia, Szerbia, Törökország;
- tanulmányokat folytat az alap-, mester- vagy doktori fokozat megszerzése érdekében;
- elküldi a kitöltött Online Jelentkezési Lapot (a továbbiakban az angol rövidítés szerint: OAF) a program által meghatározott jelentkezési határidőre;
- elküld egy Motivációs Levelet, amelyben részletezi tanulmányi céljait és/vagy teljesítményeit, valamint bemutatja elkötelezettségét és motivációját a tanulásra (amint azt az OAF meghatározza);
- elküld egy Esszét az OAF által meghatározott témakör(ök)ben;
- csatolja az összes teljesített tanév és a 2011–2012-es tanév első lezárt szemeszterének (2011. szeptember-december) jegyeit igazoló hitelesített lecke-könyvét, amely tartalmazza a tanulmányi átlagát is. Abban az esetben, ha a pályázó mostanában nem volt egyetem/iskola hallgatója, csatolja a legutóbb megkapott bizonyítványairól vagy diplomáiról készült hitelesített másolatokat. Abban az esetben, ha Ön még nem kezdte meg tanulmányait felsőoktatási intézményben, csatolja a középiskolai érettségi bi-

zonyítványát (ha van), illetve az összes teljesített évvégi és az utoljára lezárt féléves középiskolai bizonyítványait;

- tanulmányokat folytat az alábbi szakterületek valamelyikén: jog, államigazgatás, újságírás, politológia, szociológia, pszichológia, pedagógia, filozófia, közgazdaság, pénzügy, üzleti ügyvitel, történelem, nemzetközi kapcsolatok és európai tanulmányok, kommunikáció és PR, egészségügy, műszaki tudományok, ökológiai vagy környezettudomány, biológia, matematika, fizika és művészetek;
- hallgatói jogviszony igazolással bizonyítja, hogy beiratkozott hallgató a pályázó országának vagy tartózkodási országának államilag elismert egyetemén arra a tanévre, amelyre az ösztöndíj-támogatást igényli.

## Kiválasztási kritériumok

A REF ösztöndíjprogramjaira történő kiválasztás feltételei számításba veszik a beküldött dokumentumok minőségét. A pályázóknak erőfeszítéseket kell tenniük, hogy megfeleljenek a kiválasztási kritériumoknak és versenyképes pályázati anyagot nyújtsanak be. A valamennyi programországra és programra érvényes kiválasztási kritériumok a következők:

- versenyképes tanulmányi átlag. A vártnál magasabb ösztöndíjigények esetén a tanulmányi átlag küszöb növekedhet;
- a Motivációs Levél tartalma és felépítése;
- az Esszé minősége és felépítése;
- tudományos szemináriumokon, konferenciákon, workshopokon, nyári egyetemeken, versenyeken való részvétel, beleértve roma ügyekben folytatott tevékenységeket, előnynek számít a pályázatra kapott összpontszám;
- a személyes interjún nyújtott teljesítmény (az interjúra meghívottaknak).

A pályázóknak javasoljuk, hogy figyelmesen olvassák el a program követelményeit és útmutatóját, ha azután még további kérdésük van, kérjük, hogy forduljanak az ország koordinátorukhoz.

Magyarországon – Hungary

Diana Horvath

Roma Education Fund Scholarships Programme

Terez krt. 46., Budapest 1066

Tel: +361 235 8030 begin\_of\_the\_skype\_highlighting

+361 235 8030 end\_of\_the\_skype\_highlighting;

+361 327 0613 begin\_of\_the\_skype\_highlighting

+361 327 0613 end\_of\_the\_skype\_highlighting

Email: [diana.horvath@romaeducationfund.org](mailto:diana.horvath@romaeducationfund.org)

Web: [www.romaeducationfund.org](http://www.romaeducationfund.org)

Bővebben: <http://www.romaeducationfund.hu/>

<http://palyazatok.org/roma-memorial-felsooktatasi-osztondijprogram-2013/>

# OLVASSUNK MAGUNKRÓL!

## Kedves Olvasóink!

Ezúton is szeretnénk megköszönni érdeklődésüket lapunk iránt. Örömmel tapasztaljuk, hogy olvasó körünk folyamatosan bővül, s lapunkat egyre többen olvassák honlapunkon ([www.ldromalap.hu](http://www.ldromalap.hu)) keresztül is.

A nagy érdeklődésre való tekintettel új kezdeményezést indítunk **Olvassunk magunkról!** címmel.

- Szeretné megismertetni települése hagyományait másokkal is?
- Ismer szakmai és regionális összefogást, a szervezetek közötti együttműködés kialakítását szolgáló modellértékű programokat?
- Kulturális programon vett részt és jól érezte magát?
- Példaképként tekint valakire, aki életpályájával mások számára is minta lehet?

Fesztivál, falunap, képzési program, szakmai együttműködés?

**Írjon róla, hogy mások is megtudják!**

Várjuk olvasóink írásait a településükön, a megyéjükben, a régióban történő eseményekről!



Leveleiket, fényképeiket várjuk szerkesztőségünk címére:  
5000 Szolnok, Aranka u. 3.

A Szerkesztőség



## MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot

..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve: .....

Címe: .....

**Előfizetési díj**  
egy évre: 3600,- Ft,  
fél évre: 1800,- Ft,  
negyedévre: 900,- Ft

*A megrendelőlapot és az előfizetési díjat  
a szerkesztőség címére kérjük eljuttatni:*



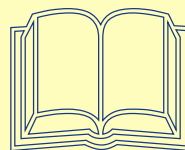
5000 Szolnok, Aranka u. 3.

Telefon:

(06) 56/420-110

Előfizethető rózsaszínű  
postai utalványon.

## TANULJ CIGÁNYULI! SITYU ROMANES!



### Érdekel a cigány nyelvtanulás?

Középfokú nyelvvizsgát szeretnél, de nem tudod, kihez fordulj?

Az EZRA Humánszolgáltató Kft-ben több mint 12 éve foglalkoznak lovári cigány-nyelvoktatással, illetve a nyelvtanításhoz szükséges segédanyagok: lovári nyelvkönyv, cigány-magyar/magyar-cigány szótár, lovári tesztkönyv, cigány nyelvű szövegértési (és labor anyagok) megírásával.

További információ:

<http://www.cigany-nyelvoktatas.hu/>





Vári Zsolt: Öreg cigány